

[S.P.O.A.]
JAARVERSLAG 2007

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers heeft het genoegen u het jaarverslag over het boekjaar 2007 aan te bieden. Dit verslag is overeenkomstig het bepaalde in artikel 10 lid 4 en 5 van de statuten van het pensioenfonds, vastgesteld op 11 juni 2008.

De Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers is opgericht op 30 december 1971 om te voorzien in de pensioenvoorziening van de in de openbare farmacie werkzame apothekers. De regeling is volledig herzien met ingang van 1 januari 2000. De regeling is op 1 januari 2006 aangepast aan de wettelijke eisen ten aanzien van Vut, Prepensioen en Levensloop en daarbij gesplitst in twee regelingen: regeling voor deelnemers, geboren voor 1 januari 1950 (ongewijzigd) en een regeling (aangepast) voor deelnemers geboren voor op/na 1 januari 1950.

De regeling en de statuten van het fonds zijn in 2007 opnieuw aangepast aan de eisen van de nieuwe Wet verplichtstelling beroepspensioenfondsen (Wvb).

Pensioenaanspraken worden opgebouwd volgens het systeem van het beschikbare premiestelsel. De premiestelling is gebaseerd op de opbouw van een pensioen onder aftrek van een franchise ongehuwden-AOW. Bij de pensioeninkoop wordt gerekend met een vaste jaarlijkse indexatie van 2% voor hen vallend onder het oude reglement (geboren voor 1 januari 1950). Voor hen, geboren op/na 1 januari 1950 is de vaste jaarlijkse indexatie 3%. De extra indexatie van het pensioenrecht/pensioenaanspraak is voorwaardelijk en uitsluitend afhankelijk van de overwinst. Het pensioenfonds probeert het pensioenrecht/pensioenaanspraak daarmee jaarlijks aan te passen. De extra indexatie in een jaar wordt vastgesteld door het bestuur van het fonds. De extra indexatie is over 2007 vastgesteld op 1%. Het is op voorhand niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Er is geen geld gereserveerd voor toekomstige indexaties. Deze worden gefinancierd uit beleggingsopbrengsten na het op peil brengen van de vereiste reserveringen.

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers (S.P.O.A.)

Alexanderstraat 11

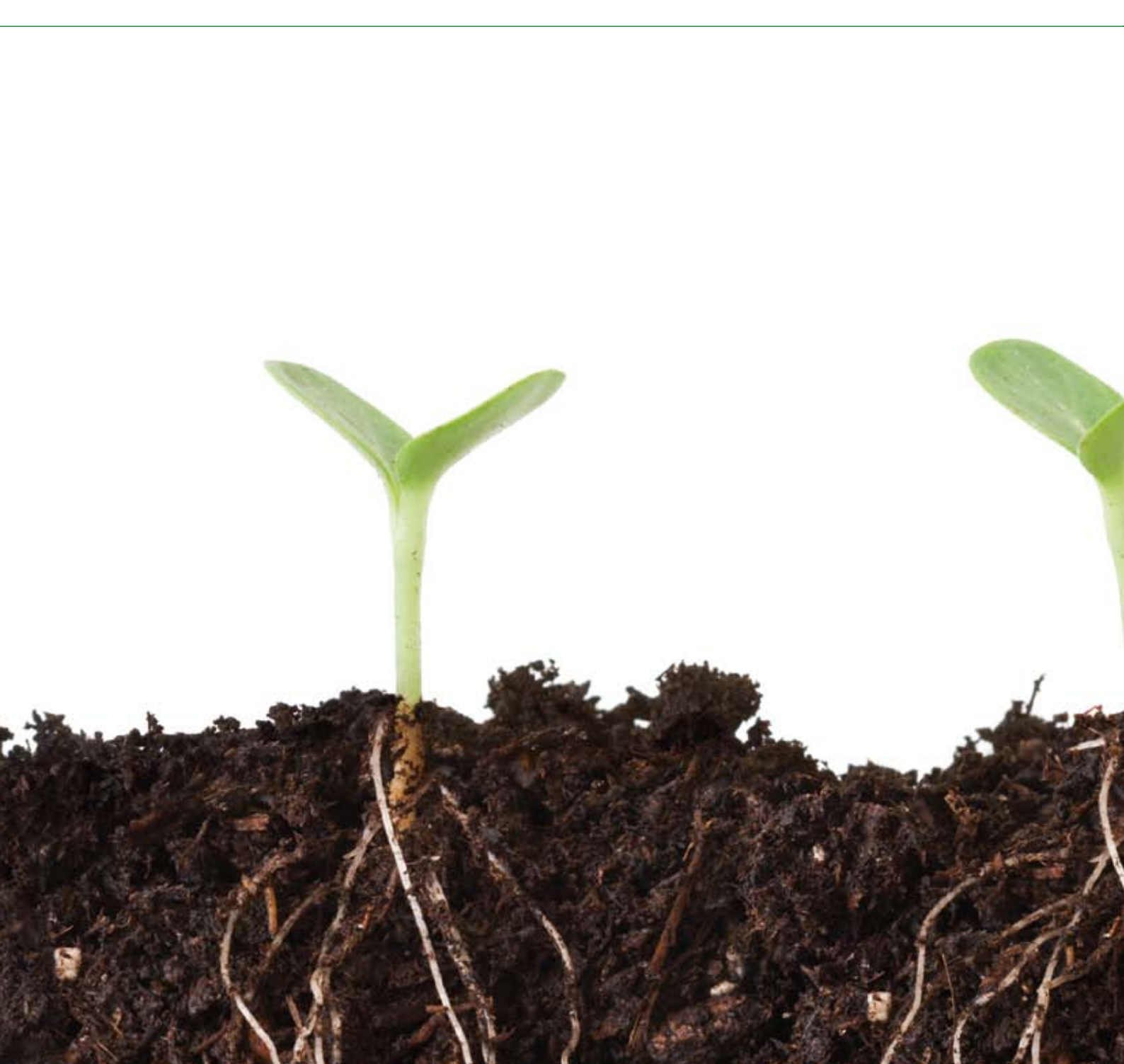
2514 JL 's-Gravenhage

Postbus 30460, 2500 GL 's-Gravenhage

Telefoon: 06 - 53 69 18 43

Telefax: 013 - 533 12 72

Ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken onder nummer 41150815

Bestuur en organisatie 6

Meerjarenoverzicht 7

Bestuursverslag

Algemene ontwikkelingen 8

Fondsspecifieke zaken 11

Beleggingen 20

Bestemming van het saldo 26

Jaarrekening

Balans per 31 december 28

Staat van baten en lasten 30

INHOUDSOPGAVE

Kasstroomoverzicht	32	Bijlagen	
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	33	Beleggingsoverzicht	50
Toelichting op de balans per 31 december	35		
Toelichting op de staat van baten en lasten	40		
Overige gegevens			
Gebeurtenissen na balansdatum	46		
Resultaatbestemming	46		
Uitvoering	46		
Actuariële verklaring	47		
Accountantsverklaring	48		
Verklaring Verantwoordingsorgaan	49		

[BESTUUR EN ORGANISATIE]

Bestuur per 31 december 2007

Voorzitter

M.A. Hagenzieker, *apotheker*

Secretaris

B. Ruizeveld De Winter, *apotheker*

Penningmeester

Mw. A.M.J.L. de Koning-van Steenkiste, *apotheker*

A.J.M. Bakker, *apotheker*

Mw. M.M.J.J. Menheere, *apotheker*

Het bestuur van het pensioenfonds (SPOA) wordt benoemd met instemming van de beroepspensioenvereniging SPOA

Organisatie

Directeur

A. van Zijl, *apotheker*

Beleggingsadviseur

drs. M.W. Thomassen,
Mercer Investment Consulting, Amstelveen

Administrateur

AZL N.V., *Heerlen*

Accountant

Ernst & Young Accountants, *Maastricht*

Actuaris

drs. P.P.M. Duijsens AAG,
Mercer (Nederland), Amstelveen

[MEERJAREN OVERZICHT]

	2007	2006	2005	2004
AANTALLEN				
DEELNEMERS	2.699	2.705	2.716	2.690
GEWEZEN DEELNEMERS	891	880	787	731
PENSIOENGERECHTIGDEN	903	846	796	766
	4.493	4.431	4.299	4.187
FINANCIËLE GEGEVENS (in duizenden euro's)				
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN				
EIGEN REKENING	770.107	836.235	836.566	774.327
HERVERZEKERING	1.387	1.542	1.670 ^{1]}	
	771.494	837.777	838.236	774.327
OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN				
TOEKOMSTIGE AANPASSING STERFTETAFELS	–	17.996	1.673	15.455
STERFTETREND	35.707	–	–	–
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO	5.827	6.104	6.359	5.310
WEZENPENSIOEN	935	962	1.030	1.001
AANPASSING PENSIOEN	7.636	–	12.034	–
	50.105	25.062	21.096	21.766
RESERVES				
RESERVE ALGEMENE RISICO'S	38.505	41.812	41.828	38.716
BELEGGINGSRESERVE	136.077	96.281	90.458	44.423
	174.582	138.093	132.286	83.139
BIJDRAGEN	19.894	19.564	20.808	20.169
PENSIOENUITKERINGEN	27.706	25.123	23.214	21.752
BELEGGINGEN				
BELEGD VERMOGEN	949.566	945.339 ^{2]}	977.299	853.021
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	4.046	18.019	113.840	57.798
RENDEMENT O.B.V. TOTAL RETURN	0,4%	1,9%	13,2%	7,3%
DEKKINGSGRAAD				
FTK	121,3%	117,7%		
APP		116,0%	115,4%	110,4%

^{1]} Tot en met boekjaar 2004 maakte het herverzekerd deel van de voorziening pensioenverplichtingen onderdeel uit van de totale voorziening pensioenverplichtingen.

^{2]} Aangepast. In het jaarverslag 2006 waren de valutatermijntransacties opgenomen onder 'overige vorderingen' en de deposito's onder 'liquide middelen'.

[ALGEMENE ONTWIKKELINGEN]

De Nederlandse pensioenwereld werd in 2007 vooral beheerst door de invoering van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb), de Pensioenwet en de nasleep daarvan in de vorm van talloze aanpassingen in samenhangende wet- en regelgeving. Op het punt van het toezicht werd door de DNB aangegeven dat in haar beoordeling, risicobeheersing door het pensioenfonds op alle aspecten centraal staat. Maar de pensioenwereld keek ook over de grenzen. Daarvan getuigden de voorstellen voor een nieuw type pensioeninstelling, de Algemene Pensioen Instelling (API). Uiteraard passeerden daarnaast talloze 'kleinere' onderwerpen de revue, waaruit in het hierna volgende een kleine greep. Een overzicht van een belangrijk jaar.

De Wvb en de pensioenwet

Met de aanvaarding van de Wvb en de pensioenwet, eind 2006, stond 2007 in het teken van de uitwerking van de wetsbepalingen voor het pensioenfonds.

De wetgever heeft aangegeven wanneer de verschillende artikelen van de Wvb en de Pensioenwet in werking treden. Na publicatie van wet en uitvoeringsbesluiten stonden nog nadere beleidsregels van De Nederlandsche Bank (DNB) in 2007 op het programma.

De Tweede Kamer heeft de regering verzocht om twee jaar na de inwerkingtreding van de Pensioenwet het dubbele toezicht, DNB en AFM, door een onafhankelijke commissie te laten evalueren. De Autoriteit Financiële Markten (AFM), neemt deze evaluatie op zich.

Vrijstelling toezicht door AFM voor alle pensioenfondsen vervallen

Met de inwerkingtreding op 1 januari jl. van de Wet op het financieel toezicht (Wft) is de generieke vrijstelling van het AFM-toezicht komen te vervallen. Dit betekent, dat alle pensioenfondsen onder het toezicht van de AFM staan en niet alleen, die op grond van het transactievolumecriterium van € 20 miljoen; elkeen moet nu – na een overgangstermijn van een half jaar, dus vanaf 1 juli 2007 – de nodige maatregelen hebben doorgevoerd. Voor fondsen die reeds in 2006 onder toezicht van de AFM stonden, geldt de overgangstermijn niet. Het transactievolumecriterium blijft nog wel bepalend voor de vraag of het pensioenfonds een insiderregeling moet invoeren. Voor SPOA geldt geen insiderregeling.

In het kader van haar toezicht heeft de AFM de pensioenfondsen gevraagd een zogenaamde zelfanalyse uit te voeren inzake de wijze van beheersing van het financiële toezicht op het fonds. Ook werd een zelfanalyse gevraagd op het gebied van de informatievoorziening en zorgplicht.

Toeslagenmatrix

DNB heeft inmiddels een *Beleidsregel toeslagenmatrix*

opgesteld (d.d. 26 februari 2007, Stcrt nr. 42), waarin wordt aangegeven hoe de toezichthouder haar toezicht op de consistentie-eis (consistent geheel tussen gewekte verwachtingen, de financiering en het realiseren van voorwaardelijke toeslagen en de communicatie daarover) wil vormgeven. Hiermee werd voorlopig het laatste stukje regelgeving inzake de nieuwe Pensioenwet gerealiseerd. De toeslagenmatrix, opvolger van de indexatiematrix maar nu opgenomen in de Pensioenwet, maakt onderscheid tussen verscheidene vormen van voorwaardelijk en onvoorwaardelijk toeslagbeleid en combinaties daarvan. Voor elke indexatiecategorie wordt het indexatiebeleid, de financiering, de reglementering en de wijze van communicatie voorgeschreven. Ook wordt aangegeven wanneer een premiekorting is toegestaan. SPOA heeft een mix en kent een onvoorwaardelijk toeslagbeleid, wat in de premie is verwerkt en een voorwaardelijke indexatie, welke afhankelijk van het jaarresultaat wordt toegekend. Voor SPOA geldt de indexatiecategorie C (ambitie tot indexeren, niet gekoppeld aan een index). Dit betekent dat, de volgende tekst uit de communicatiematrix van DNB van toepassing is:

De Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers kent een voorwaardelijke (variabele) toeslag en een onvoorwaardelijke (vaste) toeslag. Voor hen geboren op of na 1 januari 1950 is de in het reglement vastgestelde onvoorwaardelijke toeslag 3% per jaar. Zij die geboren zijn voor 1 januari 1950 vallen onder de 'oude' regeling en kennen een onvoorwaardelijke toeslag van 2%. Deze vaste toeslag vervalt op pensioendatum. Vanaf de pensioendatum is alleen nog de variabele toeslag van toepassing. Onderstaand informeren wij u over de variabele toeslag.

Het pensioen is in 2008 met 1% extra verhoogd. Uw pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen te verhogen. Uw pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd om uw pensioen in de toekomst te verhogen.

U kunt geen rechten ontlenen aan de verhoging van dit jaar en de verwachting voor de komende jaren. In de afgelopen drie jaar is uw pensioen met respectievelijk 0%, 1,45% en 0% verhoogd. Deze toeslag is voorwaardelijk. Er wordt geen geld gereserveerd en er is geen recht op deze toeslag. Ook op lange termijn is het niet zeker of en in hoeverre, toeslag zal plaats vinden. Jaarlijks besluit het bestuur of er voldoende middelen zijn om te indexeren. Zijn er naar het oordeel van het bestuur geen of niet voldoende middelen dan vindt er geen of slechts een gedeeltelijke toeslag plaats.

Openstaande punten

Indexatielabel

Bij de behandeling van de Pensioenwet in de Tweede Kamer

is gepleit voor de invoering van een indexatielabel. Dat zou een beeldende en kwalitatieve maatstaf moeten zijn van de kwaliteit van de indexatie van elk pensioenfonds, bijvoorbeeld als ondersteuning bij het maken van keuzes in verband met waardeoverdracht. De voor- en nadelen van zo'n label, mogelijke alternatieven en de voorwaarden zijn besproken in een breed samengestelde stuurgroep. Criteria die daar onder meer uit voortkwamen: alle pensioenuitvoerders moeten meewerken, de maatstaf moest uniform zijn, het label mag niet leiden tot kostenverhoging, de uitvoering moet simpel zijn, de maatstaf moet duidelijk alleen gaan over de kwaliteit van de indexatie, de relatie tussen de kwaliteit van de indexatie en de kosten van de pensioenregeling moeten duidelijk zijn, en toepassing van de maatstaf mag niet leiden tot additionele verplichtingen in het kader van IFRS.

In technische werkgroepen met actuarissen en communicatiedeskundigen zijn deze uitgangspunten nader uitgewerkt en zijn ook talloze problemen opgedoken. In een brief van 16 juli jl. aan de Tweede Kamer meldt de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid dan ook dat invoering per 1 januari 2008 niet haalbaar is.

Het indexatielabel was toen wel zo goed als klaar. Er moest alleen nog een categorie-indeling worden vastgesteld. In verband daarmee zullen pensioenuitvoerders worden verplicht om vòòr 1 april 2008 voor iedere pensioenregeling een berekening bij DNB aan te leveren, waaruit blijkt hoe hoog de verwachte gemiddelde toeslagverlening is, hoe hoog de toeslagverlening zal zijn in een pessimistisch scenario en welke parameters bij die berekening zijn gebruikt. In juli 2008 kan het label dan definitief van kracht worden. Uiteindelijk moet het label onderdeel van het Uniform PensioenOverzicht worden. Vanaf 1 januari 2009 wordt dat verplicht.

Nationaal pensioendebat

Al in december 2006 had de Tweede Kamer verzocht om een maatschappelijk debat over de toekomst van met name de aanvullende pensioenen en de uitvoering van pensioenregelingen. Uiterlijk eind 2007 wenste de Kamer uitsluitsel over de uitkomsten van het debat en de beleidsmatige conclusies die de regering daaraan verbindt. De minister verzocht de SER om het debat te voeren en de uitkomsten uiterlijk 1 oktober 2007 te melden. Het debat zou zich moeten concentreren op de vraag naar houdbaarheid van het pensioenstelsel op langere termijn (betaalbaarheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid). In het najaar van 2007 zijn debatten georganiseerd met burgers, pensioenuitvoerders en deskundigen over de vraag hoe het pensioenbewustzijn kan worden vergroot. Hieruit bleek dat op dit gebied al veel gedaan wordt, maar dat het moeilijk is Nederlanders voor hun pensioenregeling te interesseren. Bovendien hebben mensen moeite met het verzamelen en verwerken van de informatie over hun pensioen.

Ook emotionele overwegingen spelen vaak een rol bij de keuzes en besluiten op dit gebied. Het is daarom van groot belang dat de pensioeninformatie gemakkelijk te begrijpen is en wordt toegespitst op doelgroepen. Informatie komt ook beter over als deze aansluit bij belangrijke gebeurtenissen in het persoonlijke leven.

Pensioenregister

De gedachten gaan uit naar de oprichting van een 'Stichting Nationaal Pensioenregister', die bestuurlijk wordt gedragen door Vereniging van Bedrijfstakpensioenfonds, Opf, Verbond van Verzekeraars, Unie van Beroepspensioenfonds en de Sociale Verzekeringsbank. De financiering wordt voorlopig gedragen door enkele grote marktpartijen. Later zullen die kosten over de aangesloten uitvoerders worden verdeeld. Een discussiepunt is nog in hoeverre de eerste pijlervoorzieningen (AOW) in het register een plaats moeten krijgen en dientengevolge de rol van de Sociale Verzekeringsbank. Uit het moeizame verloop van de voorbereidende werkzaamheden kan worden afgeleid dat nog geen sprake is van een sterk en eensgezind draagvlak voor de inrichting en invoering van het pensioenregister. Het is wel de bedoeling dat het er in 2011 is.

Veegwet Pensioenwet

Om 'foutjes' in de Pensioenwet te corrigeren is inmiddels een Veegwet Pensioenwet opgesteld. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft daartoe reacties uit het pensioenveld verzameld, daarbij geholpen door de Stichting voor Ondernemingspensioenfonds (Opf). Op 11 januari 2008 heeft de Tweede Kamer de wet met algemene stemmen aangenomen. Het wetsvoorstel is inmiddels ter behandeling naar de Eerste Kamer gestuurd. Het is de bedoeling dat de wijzigingen met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2008 in werking treden.

Naast technische reparaties bevat de veegwet ook een verlenging van de wachttijd van twee tot zes maanden voor uitzendcontracten en is de raadpleging van gepensioneerden in het kader van de medezeggenschap iets aangepast.

Beoordeling continuïteitsanalyse

Het bestuur van een pensioenfonds moet ingevolge artikel 143 van de Pensioenwet periodiek een continuïteitsanalyse maken. In het uitvoeringsbesluit 'Besluit financieel toetsingskader' is deze verplichting verder uitgewerkt en is bepaald dat deze analyse tenminste eens in de drie jaar moet plaatsvinden. Als hulpmiddel bij de beoordeling heeft DNB een aantal uitgangspunten opgesteld en uitgewerkt in een beleidsregel. Het eerste uitgangspunt heeft betrekking op de door het fonds gebruikte parameters en schrijft voor dat dit gebruik consistent en realistisch moet zijn. Het beoordelen van de

resultaten van de continuïteitsanalyse heeft DNB in een tweede uitgangspunt vertaald in een zestal concrete onderwerpen, waarover de analyse inzicht moet verschaffen, te weten:

- a. de ontwikkeling van de financiële positie op lange termijn;
- b. de bepalende factoren voor deze financiële positie;
- c. de financiële risico's en de kans op het moeten nemen van noodmaatregelen;
- d. de inzet en toereikendheid van de sturingsmiddelen om de financiële lange termijn risico's te beheersen;
- e. de verwachtingen over de toeslagverlening, en
- f. de aannames met betrekking tot financiële rendementen, inflatieontwikkeling en bestandontwikkeling.

De informatie kan worden weergegeven aan de hand van grafieken en een sjabloon, die zijn voorzien van een toelichting door het fonds. In een bijlage bij de beleidsregel zijn daarvoor voorbeelden opgenomen. SPOA laat al jaren een continuïteitsanalyse uitvoeren door haar actuaire en dit wordt nu standaard getoetst door de certificerende actuaire. Zie ook in dit verband de risicoparagraaf.

UPO-modellen geactualiseerd

Uitgangspunt voor het Uniform Pensioenoverzicht is dat dit model tenminste alle informatie dient te bevatten die wettelijk verplicht moet worden verstrekt. In de loop van het verslagjaar hebben de pensioenkoepels het UPO-model nagelopen op noodzakelijke aanpassingen aan de Pensioenwet. Vervolgens zijn in augustus 2007 de bestaande UPO-modellen voor actieve deelnemers (versie 2006) geactualiseerd, mede in verband met de nieuwe Pensioenwet. Bovendien zijn vier nieuwe UPO-modellen toegevoegd:

- voor slapers (minimaal een keer in de vijf jaar te verstrekken);
- wegens stoppen met werk in verband met pensionering;
- voor gepensioneerden (minimaal een keer per jaar), en
- wegens uitdiensttreding.

Overwogen wordt, om een UPO in geval van arbeidsongeschiktheid te ontwerpen.

SPOA heeft in 2007 gewerkt met een aangepaste UPO voor haar deelemers; inmiddels is in gezamenlijk beroepspensioenfondsenland een meer toegesneden UPO tot stand gekomen en deze zal bij het verschijnen van het overzicht 2008 het licht zien.

Pension Fund Governance

Er is in de sector van pensioenfondsen in het verslagjaar hard gewerkt aan het vorm en inhoud geven van de *Principes voor goed pensioenfondsbestuur* (PFG) van de STAR. De verhouding tussen de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan bleek niet altijd eenduidig in te vullen en de keuze tussen wel of niet integreren van deze organen niet eenvoudig te

maken. De DNB heeft een eerste quick scan met betrekking tot de gang van zaken uitgezet – begin 2008 wordt die meting waarschijnlijk herhaald. Zoals in eerdere jaarverslagen al gemeld heeft SPOA gekozen voor deelname aan de Stichting Pension Fund Governance van de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB). Deze organisatie heeft inmiddels een aanvang genomen met haar werkzaamheden en het SPOA-bestuur zal eind mei bezoek krijgen van deze Commissie van Toezicht. Dit bezoek resulteert in een gespreksverslag, dat door beide partijen bezien wordt. Hierna volgt een rapport van bevindingen en aanbevelingen, dat door de commissie aan het bestuur wordt uitgebracht. Het bestuur dient dit rapport ter kennis te brengen van het verantwoordingsorgaan en hetzij integraal, hetzij specifiek in het jaarverslag op te nemen.

Het bestuur heeft er verder voor gekozen per twee jaar de visitatiecommissie te ontvangen.

Een ander aspect van het PFG is het verantwoordingsorgaan. In eerdere jaarverslagen is hierover al bericht, maar ter completering zij hier vermeld, dat SPOA de beroepspensioenvereniging tot verantwoordingsorgaan heeft gemaakt. Het SPOA bestuur legt rekening en verantwoording af aan de algemene vergadering van de beroepspensioenvereniging SPOA over de jaarcijfers en het gevoerde beleid.

Bevordering deskundigheid

In april 2007 presenteerden de pensioenkoepels in het kader van de Principes wel een plan van aanpak ter bevordering van de deskundigheid bij pensioenfondsen. Elk fonds moet aan bepaalde deskundigheidseisen voldoen en in een eigen deskundigheidsplan vastleggen. Die eisen gelden ook voor deelnemersraden en het verantwoordingsorgaan. DNB heeft aangegeven dat het plan van aanpak uitgangspunt zal worden voor de toetsing van deskundigheid van bestuursleden door de toezichthouder. SPOA beschikt over een deskundigheidsplan, dat momenteel geactualiseerd wordt. Inmiddels is ook duidelijk, dat onze koepel (UvB) zich inspant specifieke cursussen neer te zetten voor betrokkenen bij beroepspensioenfondsen. Reeds bestaande opleidingen zijn gevolgd. In eerste aanleg voldoet het bestuur aan de vereiste kwalificatie, maar na- en bijscholing is voor ons een bekende zaak.

FVP

Het Bestuur van de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) heeft eind 2005 besloten de tegemoetkoming in de pensioenopbouw voor werkloze deelnemers op termijn te beëindigen. Door gunstige beleggingsresultaten in het afgelopen boekjaar en een afname van de werkloosheid vanwege de gunstige economische ontwikkelingen kon de datum van de beëindiging van de nieuwe instroom van werklozen met een jaar tot 1 januari 2010 worden verlengd.

[FONDSSPECIFIEKE ZAKEN]

Bestuur

Het bestuur kwam in het verslagjaar elf maal bijeen.

De vergaderingen zijn daarbij te splitsen in vijf vergaderingen, waarbij de aandacht uitging naar de lopende bestuurszaken en zes bijeenkomsten van de beleggingscommissie (in ons geval is dat het gehele bestuur).

Tijdens de vergaderingen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Statutenwijziging
- Reglementen
- VPL-dossier
- Beroepspensioenvereniging
- Voorlichting
- Financieel Toetsingskader (FTK)
- Europa
- Unie van Beroepspensioenfondsen
- Fiscaal Kader Beroepspensioenfondsen
- Pension Fund Governance
- Verplichtstelling
- 'Fusie' AZL-ING
- Beleggingsbeleid
- De Nederlandse Bank en Autoriteit Financiële Markten

Mutaties in het bestuur in 2007

In het jaar 2007 hebben zich geen wijzigingen in het bestuur voorgedaan.

Statutenwijziging

Door het in werking treden van de Wvb (Wet verplichtstelling beroepspensioenfondsen) en haar uitvoeringsbesluiten is het bestuur ook in 2007 druk geweest statuten en reglementen aan te passen aan de aangepaste wetgeving. Het zijn aanpassingen, die voortvloeien uit de wetswijzigingen en derhalve een verplichtend karakter hebben.

Aanpassingen hebben eveneens plaats gevonden met betrekking tot de klachten- en geschillenprocedure. Deze is vernieuwd; het bestuur heeft daarbij bewust gekozen voor het niet opnemen van de Ombudsman Pensioenen, daar deze geen bindende uitspraken doet. Het bestuur is daarbij van mening, dat als een conflict daarvoor in aanmerking zou komen de rechter meer de aangewezen instantie is hierover te oordelen.

Daarnaast is nogmaals naar de positie van het verantwoordingsorgaan, beroepspensioenvereniging en de visitatiecommissie in de statuten gekeken en zijn deze zaken verankerd. Een wezenlijke statutenwijziging is het opnemen van een artikel, dat het voor het bestuur mogelijk maakt indien de dekkingsgraag van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft, minder pensioenrechten toe te kennen; het zogeheten afstempelen. Dat dit een artikel is, waar het bestuur nimmer

een beroep op hoopt te doen moge duidelijk zijn.

Het artikel luidt als volgt:

Het bestuur van de Stichting informeert iedere deelnemer, gewezen deelnemer, gepensioneerd of overige belanghebbenden over het besluit tot vermindering van hun rechten. De vermindering kan op zijn vroegst een maand nadat iedere deelnemer, gewezen deelnemer, gepensioneerde, overige belanghebbenden en de toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

Reglementen

In de loop van 2007 kwam in de discussie vaker de wens naar voren de te betalen premieschalen ruimer op te stellen, zodat ook de collegae met hogere inkomens een passende premie kunnen betalen en aldus pensioen opbouwen. Het bestuur heeft besloten dit op te lossen en dit is gebeurd in lijn met de loonbelastingwetgeving en in lijn met de gelijklopende oplossing bij andere soortgelijke beroepspensioenfondsen. Einde jaar 2007 onderging het reglement eveneens een aanpassing van de premiestelling, doordat de rekenregels in verband met de invoering van het FTK wijzigden. Zo moet vanaf 2007 sprake zijn van een kostendekkende premie; dit betekent, dat in de premie een percentage is vastgesteld voor de solvabiliteitsopslag, en ex casso opslag naast andere zaken. Daarnaast was de premie al een aantal jaren niet meer aangepast aan de component inkomensontwikkeling uit de formules, die de Nederlandse Zorgautoriteit gebruikt.

De aanpassing resulteerde in een forse stijging. De basispremie is toegenomen van € 10.000 naar € 11.400.

Anderzijds zijn ook de uitkeringsbedragen van het wezen- en partnerpensioen aangepast met hetzelfde percentage. Zo is de uitkering die uw achterblijvende partner (mits bij ons officieel geregistreerd) verkrijgt bij uw overlijden tijdens deelnemerschap groot € 2.850 voor elke € 1.000 premie, die u gemiddeld de laatste 3 jaar van uw leven aan SPOA heeft betaald; de uitkering van dit partnerpensioen is gemaximeerd tot € 28.500 bruto op jaarbasis. Het wezenpensioen is aangepast naar € 5.700.

Een volgende belangrijke wijziging is de mogelijkheid de premiebetaling een beperkt aantal jaren op vrijwillige basis voort te kunnen zetten. Zo is het mogelijk de regeling 3 jaar na einde deelnemerschap voort te zetten en zelfs 10 jaar, mits men gedurende die periode aantoonbaar nog winst uit onderneming geniet.

VPL-dossier

In het vorige jaarverslag hebben wij u uitvoerig bericht omtrent de gevolgen van de VPL-regeling, die van regeringswege ingevoerd is. Het SPOA bestuur heeft hierop geanticipeerd door met 7 andere fondsen deel te nemen in de oprichting van Levensloopplus BV. Hierover hebben wij u destijds op

de hoogte gebracht. We zijn inmiddels ruim een jaar verder en het ingestelde hoger beroep bij de bestuurskamer van de Rechtbank te Rotterdam heeft gediend (eind januari 2008). De bestuurskamer heeft wel naar onze tegenargumenten geluisterd, maar dat heeft niet tot andere overwegingen geleid; alle bezwaren zijn ongegrond verklaard.

Voorlichting

In 2007 is veel voorlichting gegaan naar het moment van introductie van de beroepspensioenvereniging op 9 september 2007 in het Jaarbeursgebouw te Utrecht. Getracht is een aantrekkelijk programma te bieden met een belangrijke spreker, die gevonden is in de persoon van de heer Jaap Koelewijn. De vergadering mocht zich desondanks niet verheugen in een grote belangstelling; een en ander heeft de levendige discussie over de onderscheiden onderwerpen niet geschaad. Beide besturen, zowel van SPOA als van de gelijknamige beroepspensioenvereniging beraden zich hoe belangstelling te kweken voor het onderwerp pensioen.

Door alle activiteiten rondom de instelling van de beroepspensioenvereniging is geen nieuwsbrief uitgegaan, maar is met name de website goed onderhouden, zodat alle gegevens aldaar te vinden zijn.

Het Financieel Toetsingskader (FTK)

Het Financieel Toetsingskader (FTK) is per 1 januari 2007 officieel van kracht geworden, zodat 2007 nu volledig onder het marktwaarde waarderingssysteem valt.

Het is het afgelopen jaar belangrijk gebleken steeds de vinger aan de pols te houden ten aanzien van de beleggingsportefeuille, met name gezien de instabiele markten. Een ieder heeft kunnen volgen hoe de rente en de aandelenkoersen, kortom de financiële markten zich bewogen. Dit betekent, dat afhankelijk van de assetmix en het verband tussen de vastrentende portefeuille en de pensioenverplichtingen de dekkingsgraad ook z'n beweging kent.

SPOA heeft door haar beleggingsbeleid een dekkingsgraad van 121% verwezenlijkt (ultimo december 2007).

Zie voor verdere informatie onder beleggingen en de risico-paragraaf.

Europa

Twee pensioenvraagstukken kunnen er over 2007 uitgelicht worden; een ervan is bekend en de ander zal niet onbekend voorkomen binnen de administratieve sector.

Als eerste de richtlijn rond het bekende vraagstuk Portability (internationale waardeoverdracht).

Zoals eerder gemeld heeft Nederland eind mei de ontwerp-richtlijn Portability tegengehouden. De inhoud van de aangepaste ontwerp-richtlijn die nu voorligt, betreft de behandeling van slapersrechten, vestiging en wachttijden, de minimum-

leeftijd voor het deelnemerschap en de informatievoorziening. Het onderwerp waardeoverdracht is er geheel uit verdwenen. De European Federation for Retirement Provision (EFRP) ziet niet veel in deze ontwerp-richtlijn omdat er nauwelijks nog inhoud is, de richtlijn ingrijpt in de nationale positie en omdat het ontwerp niet meer gaat over mobiele werkers. Het tweede vraagstuk betreft het richtlijnvoorstel Solvency-II. De Europese Commissie neemt het standpunt in dat het richtlijnvoorstel Solvency-II, het Europese toetsingskader dat wordt ontwikkeld voor verzekeraars, niet van toepassing is op pensioenfondsen die vallen onder de IORP-richtlijn. Nederland onderschrijft dit standpunt. Een onderdeel van het Solvency-II-voorstel deed vermoeden, dat pensioenfondsen wél onder Solvency-II moesten vallen. Inmiddels is bij de meeste betrokken partijen het inzicht doorgedrongen dat er forse verschillen bestaan tussen pensioenfondsen en verzekeraars. Volgens de werkgroep die de drie pensioenkeupels hebben opgericht om de opvattingen af te stemmen ten behoeve van DNB en EFRP (European Federation for Retirement), zal een Europese harmonisatie van solvabiliteitseisen voor pensioenfondsen daarom eerder in aanpassing van de IORP-richtlijn moeten worden gezocht dan in een apart toetsingskader Solvency-II. DNB, dat een werkgroep van CEIOPS (Europese toezichthouders) voorziet, stuurt aan op een 'Europese versie' van het FTK.

Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB)

De UvB, de overkoepelende organisatie voor de beroepspensioenfondsen, opgericht in 2001, houdt zich voornamelijk bezig met de gemeenschappelijke deler van de ledenfondsen. Zo wordt zij betrokken bij de overleggen met de toezichthouder DNB en trekt zij, waar mogelijk en gewenst, samen op met de andere koepels VB (bedrijfstakpensioenfondsen bv. PMA) en OPF (ondernemingspensioenfondsen bv. KNMP). Zo behoren een aantal dossiers momenteel tot de onderhanden werken van de UvB, te weten:

- Deskundigheidsbevordering; er worden cursussen voorbereid, die specifiek geënt zijn op de problematiek van de beroepspensioenfondsen.
- Pensioenregister; zie voor bijzonderheden de inleiding hiervoor.
- Algemene Pensioen Instelling (API); in het Europees kader is het wenselijk, dat er de mogelijkheid is van een API. Dit is een juridisch orgaan, dat voor een pensioenbestuur volledig onafhankelijk de regeling uitvoert en beleggingen beheert. Zo is PGGM nu de API van het pensioenfonds Zorg en Welzijn (oud PGGM). Voordeel is, dat de API meer pensioengelieerde producten mag aanbieden aan haar adressenbestand.

Fiscaal Kader Beroepspensioenfondsen

In mei 2007 heeft het Ministerie van Financiën gevraagd om voor onze beroepsgroep een uitwerking te geven van de maatman om daar de pensioenregeling aan te toetsen op conformiteit met het Witteveen-kader. Een maatman geeft de doorsnee positie weer van de apotheker in ons geval. Middels overleg met de KNMP, SFK en onze actuaris is een maatman opgesteld. Het antwoord, dat in november gegeven is, is daarnaast nog van deskundig commentaar voorzien door een breed samengestelde UvB-werkgroep. Er werd daarbij aandacht gegeven aan de modellering van de maatman, de jaarlijkse opbouw en de relatie tussen het ouderdomspensioen en de pensioengrondslag. Het is verheugend te constateren dat alle beroepspensioenregelingen binnen het Witteveenkader blijven. In maart 2008 is een vervolgoverleg met het Ministerie gepland.

Pension Fund Governance (PFG)

Pension Fund Governance is inmiddels wet geworden en zoals reeds eerder vermeld is SPOA deelnemer geworden aan de Stichting PFG van de Uvb. Hierin participeren praktisch alle fondsen en inmiddels zijn de eerste fondsen reeds getoetst. De Stichting heeft een heel schema en werkwijze opgesteld, naast een lijst met documenten, waarover de commissie tevoren wil beschikken (en eigen maken), wil de commissie haar taak naar behoren kunnen vervullen. SPOA wordt eind mei 2008 bezocht door deze visitatiecommissie en te gelegener tijd wordt u over de resultaten en het rapport nader geïnformeerd.

Verplichtstelling

De verplichtstellingsbeschikking ligt vast en is geregistreerd door het Ministerie van Sociale Zaken. Wijzigingen hierin moeten voorhangen (in de Staatscourant) en bieden de gelegenheid aan iedere Nederlandse Staatsburger bezwaar aan te tekenen. Het ministerie bepaalt vervolgens of de bezwaarmaker ontvankelijk wordt verklaard of niet. Een strijdpunt, dat zich aandienende was de positie van de apotheker(s), werkzaam in een poliklinische apotheek. Vielen zij nu onder de verplichtstelling Wvb of waren (bleven) zij automatisch deelnemer aan veelal PGGM. De oplossing (ook juridisch) is gevonden in het onderscheid of de 'poliklinische' apotheek onderdeel (eigendom) is van het ziekenhuis en de apothekers aldus in dienst zijn van dezelfde juridische entiteit als de ziekenhuis-apothekers; zo ja, dan vallen zij onder PGGM. Indien echter een nieuwe juridische entiteit is opgericht, worden de apothekers beschouwd als vallend onder het regime van de Wvb en dus behorend tot SPOA.

'Fusie' AZL-ING

Het bestuur is verrast geweest door de effectivering van de samenwerking (eigenlijk het samensmelten) van AZL met ING.

Waren wij in 2004 nog voornemens over te gaan naar ING Pension Services (IPS); nu nog geen 3 jaar later worden de pensioendiensten van IPS uitgevoerd door AZL. Zorg voor het bestuur was de invloed van ING (NN) en de continuïteit van de dienstverlening. Op dit moment kijkt het bestuur terug op een tijdvak met voor haar rimpelloos verlopen dienstverlening door AZL en ziet zij met vertrouwen de toekomst tegemoet.

Actuaris

Het bestuur heeft afscheid moeten nemen van de haar vertrouwde actuaris, de heer R.H. Sprenkels, AAG, die de firma Mercer heeft verlaten en desgevraagd zijn dienstverlening aan ons niet kon continueren.

Het bestuur is de heer Sprenkels veel dank verschuldigd voor de uitstekende wijze waarop hij ons fonds een vijftiental jaren heeft begeleid.

Het bestuur meent, dat het in de persoon van drs. P.P.M. Duijsens AAG een goede opvolger heeft gevonden.

Corporate Governance

Onder Corporate Governance wordt verstaan in hoeverre een onderneming voldoet aan goed en verantwoord ondernemingsbestuur. Indien een fonds een direct belang heeft in een onderneming kan het invloed uitoefenen op het ondernemingsbestuur door vragen te stellen in de algemene vergadering van aandeelhouders. De principes van Corporate Governance zijn in lijn met de code Tabaksblat.

SPOA heeft geen directe belangen in ondernemingen, maar deze lopen middels de vermogensbeheerders. Tijdens de rapportages en/of bezoeken van/aan deze vermogensbeheerders wordt hen gewezen op bovenstaande principes en vindt ten aanzien van het onderwerp een gedachtenuitwisseling plaats. SPOA zal de vermogensbeheerders erop wijzen te hechten aan een houding, waarbij positief invulling wordt gegeven aan de principes van Corporate Governance.

Risicobeheer

Inleiding

De Nederlandsche Bank heeft het risicobeleid voor pensioenfondsen weergegeven in het zogeheten FIRM-document. Hierbij worden alle typen risico's, die een pensioenfonds kan lopen opgesomd en het pensioenfonds dient hier een beschouwing over te geven. Zo zijn er risico's ten aanzien van het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid en ook risico's die samenhangen met de uitvoering van het beleid. Voor het bestuur is het daarom van belang om vast te stellen welk risico het fonds kan en mag lopen, gegeven haar doelstelling. Integraal risicomangement stelt het bestuur in staat om op effectieve en efficiënte wijze met deze onzekerheid en de daaraan verbonden risico's en kansen om te gaan. In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op de risico's.

Solvabiliteitsrisico

SPOA wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Het belangrijkste risico voor SPOA betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. De solvabiliteit wordt weergegeven door middel van de dekkinggraad: de marktwaarde van het aanwezige vermogen uitgedrukt in de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Het solvabiliteitsrisico is in feite de combinatie van beleggings- en actuariële risico's. Hier zij nogmaals herhaald, dat de dekkinggraad van SPOA op 31 december 2007 121,3% bedroeg tegen een vereiste dekkinggraad van 117,4%.

Beleggingsrisico

Het Bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van beleggingsrisico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen het beleggingsbeleid, het premiebeleid en het indexatiebeleid. De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige studies ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. De uitkomsten van deze studies vinden hun weerslag in de jaarlijks door het Bestuur vastgestelde richtlijnen voor het beleggingsbeleid. Deze geven de gewenste samenstelling van alsmede de richting aan waarin de portfolio zich het komende jaar zal ontwikkelen. De ontwikkeling van de richtlijnen gaat gepaard met gebruikmaking van daartoe geëigende berekeningen met betrekking tot het risicogetal van de gehele portefeuille. Deze berekening is onder meer gericht op het beheersen van de belangrijkste risico's van de beleggingen in samenhang met de verplichtingen. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kan gebruik gemaakt worden van derivaten.

Verplichtingenrisico (actuariële risico)

De pensioenverplichtingen kunnen in de tijd worden weergegeven door middel van een schatting van de toekomstige uitgaande kasstromen. Het verplichtingenrisico uit zich in:

- Indexatieresultaten, waarbij het gevoerde indexatiebeleid afwijkt van de aannames. SPOA kent een vaste indexatie tot aan pensioendatum, welke gedifferentieerd is naar leeftijd. Zij geboren voor 1 januari 1950 kennen een vaste indexatie van 2%; zij geboren op of na 1 januari 1950 een vaste indexatie van 3%.

- Actuariële resultaten, indien de actuariële aannames en veronderstellingen niet overeenstemmen met de werkelijkheid. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan het periodiek aanpassen van de levensverwachting van de deelnemers (het langlevensrisico).
- Premieresultaten, indien de premie niet gelijk is aan de marktwaarde van de kasstromen die voortvloeien uit de nieuwe pensioentoezeggingen. Dit betreft bijvoorbeeld verschillen tussen de 'kostprijs' en de daadwerkelijk ontvangen bijdrage voor nieuwe pensioentoezeggingen.

SPOA heeft door haar premiestelsel per definitie een kostendekkende premie.

Naast de vaste indexaties tracht SPOA door haar beleggingsbeleid een indexatie te verwezenlijken uit de 'overwinst'.

Daarnaast heeft zij een voorziening opgenomen ten aanzien van de sterftetrend, waardoor het jaarlijkse geringe verlies op sterfte ruimschoots wordt opgevangen.

Risico's financiële instrumenten

Overeenkomstig het beleggingsbeleid houdt het fonds posities aan in een breed scala van financiële instrumenten. Dit betreft niet-marktgenoteerde beleggingen in fondsen.

Als gevolg van de beleggingsactiviteiten wordt het fonds geconfronteerd met risico's gerelateerd aan de financiële instrumenten en de markt waarin het fonds actief is.

De belangrijkste financiële risico's zijn: marktrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Marktrisico kan het rendement positief en negatief beïnvloeden en omvat het koersrisico, valutarisico en het rentemismatchrisico.

De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen in samenhang met het premie- en indexatiebeleid. De overall marktposities worden periodiek gerapporteerd aan en besproken met de beleggingscommissie.

Koersrisico

Koersrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgaande instelling of generieke factoren.

Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde komen waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten naar voren en zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat.

Het koersrisico is voor de lange termijn goed te beheersen door diversificatie over de beleggingscategorieën aandelen, vastrentende waarden, (indirect) vastgoed en liquiditeiten.

Vervolgens vindt binnen de beleggingscategorieën diversificatie plaats naar onder meer regio's en sectoren. Het koersrisico kan worden afgedekt door het gebruik van derivaten zoals opties en futures.

Valutarisico

Op drie manieren kan er sprake zijn van valutarisico's. Het duidelijkst te bepalen is het valutarisico dat ontstaat omdat aangehouden beleggingen in een andere valuta genoteerd worden dan de euro. Valutarisico is echter ook aanwezig indien de onderliggende beleggingen van een in euro's vastgesteld mandaat of institutioneel fonds gedeeltelijk luiden in een andere valuta dan de euro. Tenslotte is er sprake van indirect valutarisico omdat beleggingen kunnen worden beïnvloed door ontwikkelingen op de valutamarkten.

In 2007 heeft SPOA ervoor gekozen het valutarisico voor aandelen onder te brengen bij 2 beheerders, te weten Bissett en Fortis. Deze hadden de vrijheid naar eigen inzicht het risico volledig, dan wel niet af te dekken al naar gelang hun eigen inzichten. Daarnaast was er bij beide fondsen een passief mandaat, dat een 100% hedge kende.

Mismatchrisico

De pensioenaanspraken kunnen worden beschouwd als zijnde een door de deelnemers verstrekte obligatie waar het fonds in de loop der tijd (pensioen)betalingen op doet. Tot en met 2006 was het gebruikelijk in Nederland om deze pensioenaanspraken te verdisconteren tegen een vaste rente van 4%. Met ingang van 1 januari 2007 worden pensioenaanspraken – net als de beleggingen van het fonds – gewaardeerd op basis van marktwaarde, waarbij voor de berekening gebruik gemaakt van de rentetermijnstructuur, zoals gepubliceerd door DNB. De marktwaarde van de pensioenaanspraken reageert door de langere looptijd daarvan sterker op rente-ontwikkelingen dan de marktwaarde van de beleggingen. Het mismatchrisico (het risico als gevolg van verschillen tussen de looptijden van de verplichtingen en de beleggingen) zal door de waardering op marktwaarde via de dekkingsgraad meer dan voorheen zichtbaar worden.

Dit rentemismatchrisico is gedurende 2007 op basis van nominale verplichtingen met 80% van de vastrentende portefeuille afgedekt geweest. De vastrentende portefeuille was plm. 60% van de portfolio van SPOA, zodat rond de 50% van de verplichtingen c.q. van het rentemismatchrisico was afgedekt.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen

heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC) posities worden aangegaan, et cetera. Van de vastrentende portefeuille van SPOA per ultimo 2007 had circa 95% van de fondsen een rating van A, AA of (vooral) AAA. Maximaal 5% had een lagere rating.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlement risico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt. Het settlement risico wordt vermeden doordat SPOA het beheer en de handel in hiervan heeft uitbesteed, waarbij de beheerders dit risico lopen en SPOA dit risico middels een overeenkomst met de beheerder heeft uitgesloten

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de korte termijn. Dit risico wordt beheerst door in het beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Het liquiditeitsrisico is verder beperkt: de som van de premies, directe opbrengsten en aflossingen van beleggingen is groter dan de som van de uitkeringen en uitvoeringskosten. Bovendien zijn er voldoende beursgenoteerde obligatiefondsen die direct verkocht kunnen worden.

Risico's met betrekking tot derivaten

Het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) is toegestaan ter afdekking en beheersing van uitbelegging voortvloeiende risico's. Het gebruik van financiële instrumenten (direct en/of afgeleid) mag er niet toe leiden dat de beheerde beleggingsportefeuille materieel gezien een samenstelling krijgt die ligt buiten de door het bestuur en/of de beleggingscommissie van het fonds vastgestelde richtlijnen.

Niet-financiële risico's

We kennen een aantal niet-financiële risico's:

Uitbestedingsrisico.

Deze risico's hangen samen met het feit, dat SPOA alle werkzaamheden met betrekking tot het vermogensbeheer en de administratie heeft uitbesteed. De risico's betreffen de uitvoering, continuïteit, kwaliteit en integriteit van de uitvoering. De administratieve organisatie van het fonds is uitbesteed aan AZL en AZL heeft inmiddels een SAS70 type II verklaring.

De afspraken zijn tussen het bestuur en AZL vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA), waarbij het bestuur ieder kwartaal een uitgebreide rapportage krijgt over datgene, wat zich heeft afgespeeld.

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan diverse vermogensbeheerders (zie later), waarmee eveneens contracten zijn afgesproken, waarin onder meer de rapportageverplichtingen richting de toezichthouder zijn vastgelegd, naast zaken als mandaat, benchmark en fees.

Het vermogensbeheer wordt gemonitord door Kasbank NV, onze custodian, waarmee het bestuur een SLA heeft afgesloten met daarin de afspraken ten aanzien van de oplevering van de rapportages aan DNB, de performancerapportage en alle overzichten, die voor een goed en gecontroleerd vermogensbeheer noodzakelijk en wenselijk zijn. Kasbank heeft een SAS 70 type II verklaring.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

[VERZEKERDENBESTAND]

	DEELNEMERS	GEWEZEN DEELNEMERS	PENSIOEN- GERECHTIGDEN
STAND PER 1 JANUARI 2007	2.705	880	846
MUTATIES DOOR:			
NIEUWE TOETREDINGEN	150	-58	-
HERINTREDING	-	-	-
VERTREK MET PREMIEVRIJE AANSPRAAK	-129	127	-
WAARDE-OVERDRACHT	-	-12	-
INGANG PENSIOEN	-28	-42	88
OVERLIJDEN	-2	-1	-29
AFLOOP	-	-	-3
ANDERE OORZAKEN	3	-3	1
MUTATIES PER SALDO	-6	11	57
STAND PER 31 DECEMBER 2007	2.699 ¹⁾	891	903

¹⁾ Waarvan 23 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

[SPECIFICATIE PENSIOENGERECHTIGDEN]

	STAND 31 DECEMBER 2007	STAND 1 JANUARI 2007
OUDERDOMSPENSIOEN	597	542
PARTNERPENSIOEN	265	263
WEZENPENSIOEN	41	41
TOTAAL	903	846

FOCUS OP

Bestuurslid beroepspensioenvereniging

Naam:

De heer D-J. Seckel

Functie:

Penningmeester

Wat betekent het om penningmeester te zijn van een vereniging die net gestart is?

We bevinden ons met de BPOA in de opstartfase. We doen veel dingen voor het eerst. Zo moeten er statuten en reglementen worden opgesteld. Verder ben ik verantwoordelijk voor de begroting, waarin we aangeven hoeveel inkomsten we verwachten nodig te hebben. Deze inkomsten bestaan

namelijk niet uit contributiegelden, aangezien het lidmaatschap van de vereniging gratis is. We krijgen een fee van het pensioenfonds.

Ziet u een relatie met uw werk als apotheker?

De relatie is heel nauw. Ik ben zelf een openbare apotheker en de pensioenopbouw voor openbare apothekers gaat dus ook mijzelf aan. Ik zie ook het

belang van de vereniging voor andere openbare apothekers. Wij openbare apothekers zijn een homogene club. Verder heb ik al bestuurlijke ervaring opgedaan bij de VJA (Vereniging van Jonge Apothekers). De combinatie van bestuurder en apotheker zijn is dus vertrouwd.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

De SPOA moet een eigen beroepspen-

sioenvereniging hebben. De rol van de BPOA is het vertegenwoordigen van de leden, het benoemen van bestuursleden van het Verantwoordingsorgaan, en het aanstellen van de SPOA bestuursleden. Het bestuur van SPOA legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan. Dit proces is net begonnen. Wat we al merken is dat er uitwisseling van kennis plaatsvindt. Verder is er voor het eerst door de SPOA en de

BPOA een gezamenlijke vergadering georganiseerd. We hopen de komende tijd de deelnemers aan de SPOA-regeling nog meer te enthousiasmeren over hun pensioen.

[BELEGGINGEN]

Algemeen

De belangrijkste ontwikkelingen op beleggingsgebied in 2007.

Terugblik financiële markten

Verenigde Staten

De vertraging van de huizenmarkt zorgde ervoor dat de economische groei in de Verenigde Staten al in 2006 begon te dalen. In 2007 is deze vertraging verder gegaan. Problemen op de huizenmarkt werden dit jaar steeds groter. Omdat de huizenverkopen sterk bleven dalen, stonden woningen steeds langer te koop. Dat leidde er uiteindelijk toe dat huizenprijzen begonnen te dalen. De problemen op de financiële markten en in het financiële systeem namen toe en zowel het vertrouwen van beleggers als het vertrouwen van consumenten en producenten nam sterk af. Uiteindelijk begon de Fed met het verlagen van de rente. De Fed maakte zich zorgen over de economische groei en de aanhoudende problemen op de financiële markten. Ze was bereid om op iedere vergadering sinds september de rente met 0,25% te verlagen. De Verenigde Staten eindigde het jaar nog steeds in het midden van een groeivertraging, waarbij de kans op een recessie gedurende de tweede helft van het jaar flink toenam.

Europa

In 2007 deed de Europese economie het ook weer uitstekend. De economische groei werd ook dit jaar gedragen door export en bedrijfsinvesteringen. Maar ook voor de consument begon het er steeds beter uit te zien. Door de sterke economische groei dit jaar nam de inflatiedruk toe. De ECB bleef daarom de rente geleidelijk verhogen. Maar na de problemen op de financiële markten in de zomer nam ook de onzekerheid toe of de Europese economie zich wel staande zou kunnen houden. Het gevolg was dat Europese banken veel voorzichtiger werden met het verstrekken van krediet. Anderzijds apprecieerde de euro tegenover de dollar en andere handelspartners, wat een risico vormde voor de exportvooruitzichten. Sinds de zomer verhoogde de ECB daarom de rente niet, maar bleef waarschuwen voor het gevaar van de oplopende inflatie.

Japan

Aan het begin van 2007 leek er eindelijk hoop op verbetering. De economie stond er goed voor, er was sprake van een krappe arbeidsmarkt en productiecapaciteit, een gunstige yen en stijgende vastgoedprijzen. De Bank of Japan heeft in februari de rente met 25 basispunten verhoogd naar 0,50%. Duidelijke signalen van een aantrekkende economie bleven echter afwezig. Ondanks de lage werkloosheid en krappe productiecapaciteit bleven reële lonen dalen. De economie werd in 2007 met name gedreven door exporten en in mindere mate door consumptie. Door de crisis op de financiële

markten, het uitblijven van economische groei en inflatie heeft de Bank of Japan de rente niet verder verhoogd.

Marktsentiment

In 2007 waren de beurzen erg onrustig op basis van een onzekere economische omgeving. De Amerikaanse huizenmarktcrisis deed voor het eerst van zich spreken in februari. Gedurende de zomer van 2007 bleek dat er voor honderden miljarden belegd was in producten die gekoppeld zijn aan Amerikaanse subprime hypotheeklen. Er is echter geen enkele partij (bank of toezichthouder) die het volledige overzicht van alle beleggers in deze producten had. Hierdoor daalde het vertrouwen tussen de banken. Risicovolle beleggingen als aandelen en bedrijfsobligaties hebben hier duidelijk last van gehad.

Aandelen: veel beweging, maar geen duidelijke richting

Het sentiment op de aandelenmarkten wisselde sterk. In augustus volgde een stevige correctie. Deze daling werd een halt toegeroepen door het ingrijpen van verschillende centrale banken. Sindsdien bewegen de aandelenmarkten op en neer zonder een duidelijke trend. Het slechte nieuws van financiële instellingen werd afgewisseld met de goedkope verschaffing van liquiditeit door centrale banken. De diversiteit tussen sectoren en landen was wel groter. Aandelen van banken deden het erg slecht, terwijl de aandelen van opkomende landen het verrassend genoeg beter deden dan de wereldwijde aandelenindex.

Staatsobligaties: 'safe haven'

In het voorjaar lieten de Europese obligatierentes een zeer sterke stijging zien tot wel 4,7% voor de 10-jaarsrente. Staatsobligaties gelden als een veilige belegging in tijden van financiële onrust. De zorgen over de gevolgen van de financiële crisis voor de economische groei hebben beleggers ertoe aangezet meer in veilige staatsobligaties te beleggen. Hierdoor daalde de kapitaalmarktrente. De daling eindigde in december toen de inflatie sterk opliep.

Rente-opslag voor bedrijfsobligaties verder opgelopen

Het gebrek aan vertrouwen tussen banken is een belangrijke oorzaak voor het oplopen van de rente-opslag voor bedrijfsobligaties. Met name obligaties van banken en andere financiële instellingen liggen onder druk. Fundamenteel gezien, lijkt de situatie voor bedrijfsobligaties gunstig, aangezien het aantal faillissementen nog op een historisch dieptepunt ligt. De kredietvergoeding voor schuld papier van opkomende landen is minder hard opgelopen in de laatste maanden. Binnen obligaties heeft deze categorie het hoogste rendement laten zien over 2007.

Grondstoffen zijn de beste belegging van 2007

De prijzen van grondstoffen lijken geheel los te staan van de prijzen van andere beleggingscategorieën. Na een dipje in januari hebben grondstoffen het erg goed gedaan. Dit geldt vooral voor olie en agrarische grondstoffen. Deze prijsstijgingen worden voornamelijk gedreven door een aanhoudende vraag bij aanhoudende krappe voorraden.

Vastgoedmarkt in een dramatisch jaar

Na een flitsende start in januari en februari zijn bijna alle vastgoedmarkten (vastgoedaandelen) in een dalende trend terecht gekomen. Met name de vastgoedmarkten in de Verenigde Staten en Europa hebben het zwaar te verduren gehad. De uitzondering werd gevormd door de Aziatische vastgoedmarkt, voornamelijk HongKong. Deze profiteert door de koppeling van de HongKong dollar aan de Amerikaanse dollar sterk van de rentedalingen van de Amerikaanse centrale bank. Europees niet-beursgenoteerd vastgoed heeft daarentegen een mooi rendement behaald in 2007.

Valutamarkten

De euro steeg in 2007 aanzienlijk ten opzichte van vele andere valuta. In het bijzonder de US dollar verzwakte onder invloed van de daling van de korte rente in de Verenigde Staten en het aanhoudende spaartekort daar. De euro was aan het eind van het jaar \$ 1,46 waard, een stijging van meer dan 10% ten opzichte van een jaar eerder. Het Britse pond volgde de ontwikkeling van de Amerikaanse dollar. Vooral in het tweede deel van het jaar speelde de angst voor een aanzienlijke verzwakking van de Britse economie hier een rol in. De Japanse monetaire autoriteiten hielden ook in 2007 vast aan het beleid de yen concurrerend te houden ten opzichte van de andere valuta. Alleen in de zomer steeg de yen een aantal maanden vanwege het (tijdelijk) terugdraaien van zogenaamde 'carry trades' waar veel beleggers zich mee inhielden. Per saldo daalde de yen echter versus de euro in 2007.

Beleggingsbeleid SPOA

Gezien de importantie van het Financiële Toetsingskader (FTK) en de gevolgen daarvan op het beleggingsbeleid, valt niet te ontkomen aan een korte beschrijving van het FTK. De invoering van de pensioenwet (PW) (de opvolger van de Pensioen- en SpaarfondsenWet) brengt onder meer met zich mee dat er per 1 januari 2007 andere eisen worden gesteld aan (het beoordelen van) de financiële positie van een pensioenfonds en daarmee is het over het jaar 2007 verplicht conform te rapporteren.

Het FTK stelt onder meer eisen aan bijvoorbeeld de solvabiliteit (de vereiste buffers om klappen (neerwaartse beursbewegingen) op te kunnen vangen), de premieopbouw (een premie, die de kosten van een jaar pensioenopbouw dekt)

en de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen (niet meer op basis van een vaste rente maar op basis van de marktrente). De voorziening pensioenverplichtingen is de som van alle aan de deelnemers toegezegde uitkeringen. Dit alles, maar bovenal dit laatste heeft belangrijke consequenties. Het feit, dat de verplichtingen niet meer worden gewaardeerd tegen een vaste rente van 4%, maar tegen de marktwaarde, betekent, dat de waarde van de verplichtingen op en neer gaat met de bewegingen van de rente. Enigszins vereenvoudigd voorgesteld kunnen de verplichtingen gezien worden als een (zeer langlopende) obligatie, waarvan de waarde stijgt, als de rente daalt en vice versa. Naarmate de feitelijke beleggingen meer afwijken van deze langlopende obligatie, zullen meer buffers moeten worden aangehouden. Om dit meer inzichtelijk te maken een tweetal voorbeelden:

- 1) Naarmate het belang aan zakelijke waarden (bv. aandelen) stijgt, zullen meer buffers moeten worden aangehouden, want aandelen kennen sterke koersbewegingen.
- 2) Naarmate de vastrentende beleggingen een kortere looptijd hebben zullen tevens meer buffers moeten worden aangehouden, want dan is er een mismatch tussen de verplichtingenstructuur (passiva) en de aanwezige activa.

Concluderend heeft het FTK als consequentie dat de ontwikkeling van de verplichtingen als meetlat wordt genomen waartegen het behaalde rendement wordt afgezet. De doelstelling van het beleggingsbeleid is met andere woorden meer dan voorheen gericht op het creëren en/of toevoegen van waarde in relatieve zin (versus de verplichtingen), dan op het behalen van absolute rendementen.

Dit geeft, zoals de toezichthouder wil, (nog) meer zekerheid over de haalbaarheid van toekomstige uitkeringen.

Een meetlat hiervoor is de dekkingsgraad. Deze heeft zich zeer positief ontwikkeld en dit heeft daarbij tot gevolg, dat SPOA nu geen herstelplanverplichtingen meer kent.

Door de verplichtingen pensioenvoorzieningen (Passiva) qua structuur beter in overeenstemming te brengen met de bezittingen aan obligaties (vastrentende waarden = Activa) is de werkelijke dekkingsgraad gestegen tot boven de vereiste (door DNB) dekkingsgraad. Dit geeft het fonds tevens de ruimte andere, meer renderende, beleggingscategorieën te benutten. Wat betreft de aandelenbeleggingen is in 2007 afscheid genomen van ING Investment Management (Europese aandelen). Hiervoor in de plaats zijn twee beheerders met een complementaire beleggingsstijl, te weten Acadian en Bernstein, aangesteld. Wegens tegenvallende resultaten is tevens afscheid genomen van Schröders (Japanse aandelen). Deze beleggingen zijn ondergebracht bij BGI, in het zogenaamde Alpha Advantage Japan fonds (130/30 strategie). Binnen de regionale allocatie van de aandelenportefeuille is tenslotte een sterkere nadruk op aandelen Emerging Markets gelegd.

Hiertoe is een positie ingenomen in het Emerging Markets ex Latin-America fonds onder beheer bij BGI. Dit betreft een uitbreiding naast de reeds bestaande positie in het breed-gespreide Emerging Markets fonds van BGI. Daarnaast is een uitbreiding van het belang in het Allianz BRIC (Brazilië, Rusland, India en China) doorgevoerd.

Sedert de invoering van het nieuwe FTK regime is, zoals hierboven betoogd, het absolute rendement niet het belangrijkste, maar wordt meer gekeken naar het rendement van de portefeuille ten opzichte van de verplichtingen; kort gezegd het rendement van de 'activa' ten opzichte van de 'passiva'. Er is gekozen voor een zogeheten 'risicobudget' benadering, hetgeen wil zeggen dat op basis van de ALM studie een risicobudget is gedefinieerd ten opzichte van de verplichtingen en een rendementsdoelstelling ten opzichte van de verplichtingen. Op basis van de huidige solvabiliteit van het fonds geldt een ALM doelstelling, waarbij het rendement op de verplichtingen VPV een outperformance van 0,75% kent. Over het jaar 2007 is ruim voldaan aan deze doelstelling ('benchmark'). De verplichtingen hebben een rendement gerealiseerd van -2,22% en de beleggingen van 0,71%, een zogeheten 'outperformance' van 2,93% versus de verplichtingen {namelijk $0,71 - (-2,22) = 2,93$ }. Dit is 2,18% boven de lange termijn ALM doelstelling van 0,75%. Een attributie analyse van dit resultaat toont aan dat het goede resultaat te danken is aan de beslissingen van het Bestuur inzake de compositie van de Beleggingen Benchmark, de strategische verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën. Dit noemt men ook wel de beta bijdrage. Deze leverde een bijdrage van 2,74% op. De vermogensbeheerders als geheel behaalden in 2007 een lager rendement (0,71%) dan de Beleggingen Benchmark (1,27%). Dit wordt aangeduid met de alpha bijdrage. De beta en alpha bijdrage samen genomen bedragen over 2007 $+2,18\%$ ($2,74 - (1,27 - 0,71)$), de eerder genoemde outperformance versus de ALM doelstelling.

DE ALM BENCHMARK VAN SPOA IS ALS VOLGT SAMENGESTELD:

60,2 %	VASTRENTEND
27,5 %	AANDELEN
6,2 %	VASTGOED
6,0 %	MARKET NEUTRAL

De onderscheiden beleggingscategorieën deden het volgende. Vastrentend: de vastrentende portefeuille als geheel vertoonde een underperformance van 0,70% (-2,81 ten opzichte van -2,11). Twee beheerders lieten elk een kleine underperformance zien, te weten:

Blackrock: -3,91

Rogge: -2,81

Pimco: -1,83, een kleine outperformance, allen ten opzichte van de benchmark -2,13.

Hiernaast heeft SPOA nog een aflopend belang in een portefeuille 'Leningen op schuldbekentenis' bij ING. Deze behaalde een resultaat van 3,73% ten opzichte van een gelijklopend benchmarkresultaat.

De aandelenportefeuille behaalde een rendement (na valuta afdekking) van 4,39% versus een benchmark van 5,87%.

Qua absoluut rendement behaalden de portefeuilles die belegden in Opkomende markten het hoogste rendement (meer dan 25%) met als uitschieter de BRIC portefeuille die een rendement behaalde van meer dan 41%. De portefeuilles die belegden in ontwikkelde markten (Europa, VS en Japan) bleven hier duidelijk bij achter.

Versus de benchmark bleven met name de Amerikaanse en Europese portefeuille achter bij de benchmark, terwijl de BRIC portefeuille ook relatief het beste rendement scoorde.

De twee valuta overlay mandaten behaalden een lichte outperformance.

De onroerend goed fondsen waarin SPOA ultimo 2007 belegd was, zijn

ING Dutch Retail Fund I

ING Retail Fund France Belgium

ING Logistics Property Fund

ING Property Fund Central Europe

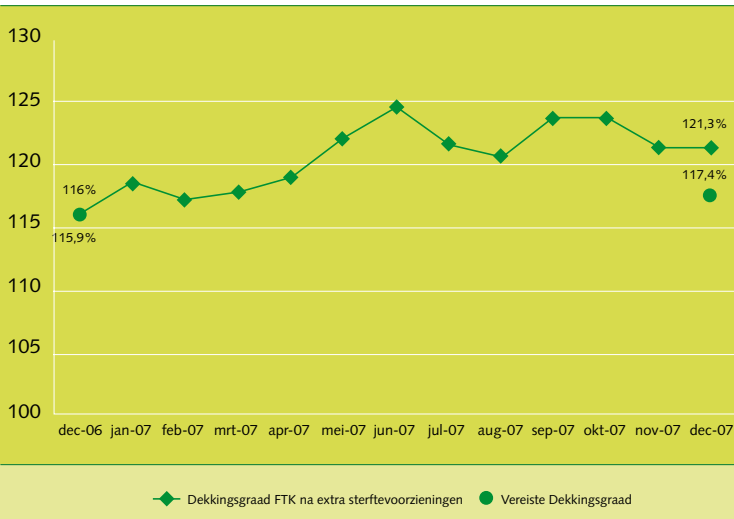
ING Retail Property Southern Europe

ING Iberian Value Added

JER Europe III

Over het geheel hebben deze fondsen tezamen een goede risicospreiding over de diverse vastgoedcategoriën, zoals woningen, logistiek, winkelcentra naast de gewenste geografische spreiding zoals uit de naam blijkt. Het totaalrendement over 2007 bedroeg 16,29%.

De market neutral portefeuille behaalde een rendement (na valuta afdekking) van 3,45% versus een benchmark van 2,25%.

De vereiste dekkingsgraad in de grafiek is gebaseerd op de strategische asset mix van het pensioenfonds.

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt, heeft de dekkingsgraad zich in 2007 positief ontwikkeld, zelfs na rekening te hebben gehouden met de indexatie van 1% en een aanpassing van de noemer van de dekkingsgraad in verband met zwaardere sterftetafels.

Toeslagbeleid

De Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers kent een voorwaardelijke (variabele) toeslag en een onvoorwaardelijke (vaste) toeslag. Voor hen geboren op of na 1 januari 1950 is de in het reglement vastgestelde onvoorwaardelijke toeslag 3% per jaar. Zij die geboren zijn voor 1 januari 1950 vallen onder de 'oude' regeling en kennen een onvoorwaardelijke toeslag van 2%. Deze vaste toeslag vervalt op pensioendatum. Vanaf de pensioendatum is alleen nog de variabele toeslag van toepassing. Onderstaand informeren wij u over de variabele toeslag.

Het pensioen is in 2008 met 1% extra verhoogd. Uw pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen te verhogen. U kunt geen rechten ontlenen aan de verhoging van dit jaar en de verwachting voor de komende jaren. In de afgelopen drie jaar is uw pensioen met respectievelijk 0%, 1,45% en 0% verhoogd.

Deze toeslag is voorwaardelijk. Er wordt geen geld gereserveerd en er is geen recht op deze toeslag. Ook op lange termijn is het niet zeker of en in hoeverre, toeslag zal plaats vinden. Jaarlijks besluit het bestuur of er voldoende middelen zijn om te indexeren. Zijn er naar het oordeel van het bestuur geen of niet voldoende middelen dan vindt er geen of slechts een gedeeltelijke toeslag plaats.

TIN FOCUS DEEL II

FOCUS OP

Bestuurslid beroepspensioenvereniging

Naam:

De heer Ph.J. Vreugdenhil

Functie:

Voorzitter

Hoe ziet u de rol van voorzitter van een beroepspensioenvereniging?

Als voorzitter leid ik vergaderingen, treed het meest naar buiten toe en ben ik woordvoerder van de beroepspensioenvereniging. Voor mij is dit geen onbekende rol: ik heb 20 jaar bestuurservaring opgedaan in het bestuur van het pensioenfonds voor de medewerkers van de apotheken. Zodoende ben ik gevraagd voor het opzetten van het bestuur van deze vereniging.

Wat heeft het bestuur tot nu toe gedaan?

We hebben statuten en reglementen opgesteld. Binnenkort is de ledenvergadering. Hier moeten we de concept statuten van het Pensioenfonds voorleggen aan de leden. Verder hebben we cursussen gevolgd bij de Unie van Beroepspensioenfonds (UvB). De Nederlandse Bank stelt namelijk eisen aan het kennisniveau van de bestuursleden van een beroepspensioenvereniging.

Hoe toetst het bestuur het beleid van het pensioenfonds?

We bekijken de rapporten van de accountant en actuaris. In het oordeel over deze rapporten gaan we niet alleen af op onze eigen deskundigheid, maar we willen ook graag extern advies. Daarom hebben we een externe adviseur, de heer Koelewijn. Hem kunnen we dergelijke rapporten voorleggen, maar ook vragen stellen. Op basis van ons eigen oordeel en het advies van de

heer Koelewijn stellen we een verklaring op, waarin wordt aangegeven of het bestuur van het pensioenfonds haar taak wel of niet goed heeft uitgevoerd.

Een beroepspensioenvereniging mag het fonds ook ongevraagd adviseren. Is dit al gebeurd?

De beroepspensioenvereniging en het pensioenfonds werken voor hetzelfde gemeenschappelijke doel. Gezien dit feit en ons prille bestaan zijn we nu

voornamelijk bezig met de afstemming tussen beiden. We komen drie keer per jaar bijeen, dus alles moet zo efficiënt mogelijk. Wel hebben we een aantal onderwerpen vastgesteld, waar we verder op in willen gaan. Een voorbeeld van zo'n onderwerp is de voorlichting van de leden en de vormgeving en wijze van communicatie naar de leden. We willen heel graag dat pensioen hoger op de agenda komt bij de leden van de vereniging.

In het algemeen is het bestuur enerzijds tevreden met de ontwikkelingen in het afgelopen jaar in die zin, dat door de positieve ontwikkelingen van de dekkingsgraad het beleggingsbeleid meer in de richting van 'absolute return' kan worden gebogen. Het bestuur blijft echter prudent omgaan en neemt investeringsbeslissingen slechts na een uitgebreide risico-analyse van de portefeuille.

Dit verslagjaar zijn de resultaten zodanig geweest, dat SPOA een indexatie uit overwinst kan doen van 1%, met inachtneming van de eisen aan de dekkingsgraad. Deze indexatie komt bovenop de vaste reglementaire indexatie van respectievelijk 2 en 3%.

BESTEMMING VAN HET SALDO

In de bestuursvergadering van 28 maart 2008 heeft het bestuur besloten het saldo over 2007 van € 39.566 miljoen als volgt te verdelen:

RESERVE ALGEMENE RISICO'S	-2.402 (onttrekking)
BELEGGINGSRESERVE	41.968

's-Gravenhage, 22 mei 2008

Het bestuur

M.A. Hagenzieker, voorzitter

B.Ruizeveld de Winter, secretaris

[S.P.O.A.]

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

[BALANS PER 31 DECEMBER]

(na bestemming saldo; in duizenden euro's)

2007

2006

ACTIVA

BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS [1]

VASTGOEDBELEGGINGEN:

– AANDELEN VASTGOEDMAATSCHAPPIJEN 67.411 47.023

FINANCIËLE BELEGGINGEN:

– AANDELEN 310.676 336.715

– VASTRENTENDE WAARDEN 520.809 557.802

– DERIVATEN 4.912 3.799

– OVERIGE BELEGGINGEN 45.758 –

949.566

945.339

HERVERZEKERINGSDEEL TECHNISCHE VOORZIENINGEN [2]

1.387

1.542

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA [3]

85.294

87.695

LIQUIDE MIDDELEN [4]

25.616

24.164

1.061.863

1.058.740

[...] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

2007

2006

PASSIVA**RESERVES**

STICHTINGSKAPITAAL [5]	–	–
ALGEMENE RESERVE [6]	38.505	41.812
RESERVE KOERSVERSCHILLEN [7]	136.077	96.281
	<u>174.582</u>	<u>138.093</u>

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS [8]	770.107	836.235
HERVERZEKERINGSDEEL TECHNISCHE VOORZIENINGEN [9]	1.387	1.542
	<u>771.494</u>	<u>837.777</u>

OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN [10]

50.105 25.062

KORTLOPENDE SCHULDEN [11]

65.682 57.808

1.061.863 1.058.740

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

[STAAT VAN BATEN EN LASTEN]

(in duizenden euro's)

	2007	2006
BELEGGINGSOPBRENGSTEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS		
DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN [12]	32.470	59.794
INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN [13]	-25.259	-38.513
KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER [14]	-3.165	-3.262
	4.046	18.019
BIJDRAGEN VAN DEELNEMERS [15]	19.894	19.564
SALDO VAN OVERDRACHTEN VAN RECHTEN [16]	211	140
PENSIOENUITKERINGEN [17]	-27.706	-25.123
MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO FONDS [18]		
PREMIES	-15.876	-17.645
KOSTEN	140	126
OVERDRACHT IN/INKOOP	-507	-552
OVERDRACHT UIT/AFKOOP	263	400
UITKERINGEN EIGEN REKENING	27.960	25.287
INTREST TOEVOEGING	-33.079	-31.693
STERFTE	-2.470	-2.436
MUTATIES	-181	1.925
MUTATIE VOORZIENING HERVERZEKERING	-155	-128
OMREKENING GRONDSLAGEN	-	-
OMREKENING REKENRENTE	71.945	35.411
INDEXATIE 01-01-2006	-	-12.034
	48.040	-1.339
TOTAAL MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO FONDS	48.040	-1.339

2007

2006

**MUTATIE OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN
VOOR RISICO FONDS [19]**
VOORZIENING TOEKOMSTIGE AANPASSING STERFTETAFELS

DOTATIE BOEKJAAR - -16.323

VOORZIENING TOEKOMSTIGE STERFTETREND

VRIJVAL BOEKJAAR 3.454 -

VOORZIENING ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO

VRIJVAL BOEKJAAR 277 255

VOORZIENING WEZENPENSIOEN

VRIJVAL BOEKJAAR 27 68

VOORZIENING AANPASSING PENSIOEN

DOTATIE/VRIJVAL BOEKJAAR -7.636 12.034

**TOTAAL MUTATIE OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN
VOOR RISICO FONDS**
-3.878 -3.966
HERVERZEKERING

PREMIES [20] -163 -386

UITKERINGEN UIT HERVERZEKERING [21] - -

WINSTDELING HERVERZEKERING [22] - -

-163 -386
PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN [23]
-878 -1.140
OVERIGE BATEN EN LASTEN [24]
- 38
SALDO VAN BATEN EN LASTEN
39.566 5.807
BESTEMMING VAN HET SALDO

RESERVE ALGEMENE RISICO'S -2.402 -16

BELEGGINGSRESERVE 41.968 5.823

39.566 5.807

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

[KASSTROOMOVERZICHT]

(in duizenden euro's)

2007

2006

PENSIOENACTIVITEITEN

ONTVANGSTEN

BIJDAGEN VAN DEELNEMERS	19.730	19.681
PREMIE ANW	127	125
UITKERING UIT HERVERZEKERING	290	3.138
WEGENS OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	465	406
OVERIGE (INKOOPSOMMEN E.D.)	99	143
	<hr/>	<hr/>
	20.711	23.493

UITGAVEN

UITGEKEERDE PENSIOENEN EN AFKOOPSOMMEN	-19.355	-17.369
LOONHEFFING	-7.534	-6.950
SOCIALE LASTEN EN ANDERE INHOUDINGEN	-806	-680
OVERGEDRAGEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	-332	-290
PREMIES HERVERZEKERING	-156	-544
PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN	-1.043	-992
OVERIGE	-82	-
	<hr/>	<hr/>
	-29.308	-26.825

BELEGGINGSACTIVITEITEN

ONTVANGSTEN

DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	29.829	59.152
VERKOPEN BELEGGINGEN	2.465.423	2.444.566
	<hr/>	<hr/>
	2.495.252	2.503.718

UITGAVEN

AANKOPEN BELEGGINGEN	-2.482.639	-2.488.301
KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER	-2.564	-3.842
	<hr/>	<hr/>
	-2.485.203	-2.492.143

MUTATIE GELDMIDDELEN

1.452 8.243

SALDO GELDMIDDELEN 1 JANUARI

24.164 15.921

SALDO GELDMIDDELEN 31 DECEMBER

25.616 24.164

[GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING]

Algemeen

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het fonds heeft besloten om met ingang van boekjaar 2007 de nieuwe Richtlijn 610 voor de verslaggeving van pensioenfondsen vervroegd toe te passen.

Stelselwijziging

Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 worden beleggingen en pensioenverplichtingen gewaardeerd tegen actuele waarde. Voor het fonds heeft dit belangrijke gevolgen voor de waardering van de pensioenverplichtingen. Thans vindt waardering plaats met inachtneming van de uitgangspunten van het Financieel Toetsingskader (FTK). Dit betekent de introductie van onder meer andere sterftetafels (met sterftetrend) en het gebruik van de marktrente in plaats van een vaste rekenrente van maximaal 4%. De overgang van rekenrente naar marktrente kwalificeert als een stelselwijziging. De overgang naar de nieuwe sterftetafel is verantwoord als een schattingwijziging.

Het fonds maakt gebruik van de mogelijkheid in RJ 610 om in plaats van het opnemen van vergelijkende cijfers voor de balans en de staat van baten en lasten, te volstaan met een toelichting op de voornaamste componenten van het cumulatieve effect en deze als rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen te verwerken per 1 januari 2007. Het cumulatieve effect van de stelselwijziging kan als volgt worden gespecificeerd:

Omrekening marktrente:		36,1 mln	
Introductie sterftetrend:	-/-	39,2 mln	
			+
Totaal cumulatief effect stelselwijziging	-/-	3,1 mln	

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva worden gewaardeerd op actuele waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta worden omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen. Per balansdatum bestaande valutatermijntransacties worden gewaardeerd tegen ultimo boekjaar geldende koersen. Verschillen ten opzichte van de contractkoers worden in de staat van baten en lasten verwerkt en als overlopende post dan wel belegging in de balans gepresenteerd.

Vastrentende waarden

Alle vastrentende beleggingen, obligaties en leningen op schuldbekentenis, worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor de obligaties is dat de beurswaarde ultimo boekjaar en voor de leningen op schuldbekentenis is dat de berekende marktwaarde. Bij deze berekening worden alle toekomstige geldstromen contant gemaakt tegen de geldende marktpercentages.

Zakelijke waarden

De zakelijke waarden zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. Aandelen waarvoor geen beurswaarde beschikbaar is, worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende intrinsieke waarde.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters. De nieuwe RJ 610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven.

Vorderingen

Vorderingen worden tegen de nominale waarde opgenomen, met uitzondering van vorderingen inzake gecedeerde aanspraken. Deze worden op dezelfde grondslagen berekend als de pensioenverplichtingen.

Liquide middelen

Dit betreft direct opeisbare tegoeden bij banken die worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De reserve voor algemene risico's dient ter dekking van algemene risico's van het fonds en dient een gewenst niveau van 5% van de aanwezige technische voorziening te hebben. Het saldo van de rekening van baten en lasten wordt aan de algemene reserve toegevoegd of onttrokken.

Beleggingsreserve

Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeverschillen worden toegevoegd aan de beleggingsreserve. De beleggingsreserve dient volgens de waarderingsgrondslagen te bedragen maximaal de som van 10% van de vastrentende portefeuille en 30% van de zakelijke waarden. Het minimum van de beleggingsreserve is vastgesteld op nul.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is berekend als de actuariële contante waarde van de aanspraken en rechten naar het niveau op 1 januari van het volgende boekjaar, dus inclusief de eventueel toegekende toeslag. De aanspraken en rechten zijn aldus volledig gefinancierd.

Bij de berekening van de VPV is gebruik gemaakt van sterftegrondslagen conform de AG overlevingstafel GBM/V 2000-2005, met een leeftijdsterugstelling van 2 jaar voor mannen en 1 jaar vrouwen. Verder is in de berekening gebruik gemaakt van de rentetermijnstructuur, zoals gepubliceerd door DNB. De sterftetrend is bepaald op basis van de AG Generatietafel 2005 - 2050. Ten aanzien van het nabestaandenpensioen wordt voor iedere deelnemer, die gehuwd is of een geregistreerd partnerschap bij het bestuur heeft aangemeld conform het reglement, een nabestaandenpensioen verzekerd op risicobasis. Voor toekomstige kosten van uitbetaling is een opslag van 0,5% in aanmerking genomen. De overgang naar de nieuwe sterftegrondslagen wordt verwerkt als schattingswijziging met prospectieve werking, welke niet leidt tot aanpassing van de vergelijkende cijfers.

Voorziening arbeidsongeschiktheid

De voorziening arbeidsongeschiktheidsrisico wordt gevoed door de in de premies begrepen arbeidsongeschiktheidsopslag van 3% en een intrestopbrengst op basis van het rendement van het pensioenfonds. Uit de voorziening worden de voor arbeidsongeschikte deelnemers met premievrijstelling benodigde premies betaald. De voorziening bedraagt maximaal de contante waarde van de vrijgestelde toekomstige premies vermeerderd met 20% van de in het verslagjaar ontvangen premies.

Voorziening aanpassing sterftetafels

Per 1 januari 2007 is deze voorziening komen te vervallen. Reden is dat per 1 januari 2007 de vaststelling van de technische voorzieningen is gebaseerd op de AG Generatietafel 2050, met leeftijdsterugstelling van 2 jaar voor mannen en 1 jaar voor vrouwen. Er wordt derhalve rekening gehouden met een sterftetrend in de technische voorzieningen. Wijziging van overlevingstafels betreft onder verslaggevingsregels een wijziging van schattingsmethode. Wijzigingen van schattingsmethoden worden behandeld als een schattingswijziging, waarbij de effecten ten laste van het resultaat 2007 zijn gekomen.

Voorziening wezenpensioenen

Aan deze voorziening wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd ter grootte van 0,1% van de in het verslagjaar ontvangen premies en een intrestopbrengst op basis van het rendement van het pensioenfonds. Aan de voorziening zijn in 2007 onttrokken de benodigde koopsommen voor toegekend

wezenpensioenen. De voorziening wordt gemaximeerd op 5% van de in het verslagjaar ontvangen premies.

Voorziening toekomstige sterftetrend

De voorziening inzake toekomstige sterftetrend is in 2007 opgevoerd, teneinde in te spelen op toenemende levensverwachting in de toekomst. De voorziening komt tot stand door het verschil van waardering op 31-12-2007 van de VPV tegen de AG Prognosetafel en de VPV gewaardeerd op GBM/V 2000-2005.

Schulden

Schulden worden opgenomen tegen nominale waarde.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt hieronder verstaan het bruto-dividend, voor aftrek van dividendbelasting verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen: gerealiseerde koersverschillen bij verkopen van aandelen, leningen op schuldbekentenis en obligaties; gerealiseerde koersverschillen bij (af)lossingen van leningen op schuldbekentenis en obligaties; boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis; gerealiseerde koersverschillen bij optie- en futuretransacties; valutaverschillen met betrekking tot obligaties, deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties; niet-gerealiseerde koersverschillen inzake aandelen, leningen op schuldbekentenis en obligaties.

Uitkeringen

De uitkeringen bestaan uit de betalingen aan uitkeringsgerechtigden in het boekjaar.

Uitvoeringskosten

Uitvoeringskosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Interne uitvoeringskosten ten aanzien van vermogensbeheer worden in mindering gebracht bij de beleggingsopbrengsten.

Bestemming van het saldo

Het resultaat ultimo jaar wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

[TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER]

(in duizenden euro's)

CATEGORIE	STAND 1 JANUARI 2007	AANKOPEN/ VERSTREK- KINGEN	VERKOPEN/ UITLOTINGEN/ (AF)LOSSINGEN	GEREALISEERDE KOERS- VERSCHILLEN	NIET GEREALI- SEERDE KOERS- VERSCHILLEN	STAND 31 DECEMBER 2007
ACTIVA						
[1] BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS						
VASTGOEDBELEGGINGEN	47.023	15.015	–	–	5.373	67.411
AANDELEN	336.715	195.211	-220.278	28.661	-29.633	310.676
VASTRENTENDE WAARDEN	557.802	2.209.474	-2.204.634	-16.507	-25.326	520.809
DERIVATEN	3.799	115	-21.801	17.881	4.918	4.912
OVERIGE BELEGGINGEN	–	61.363	-14.335	468	-1.738	45.758
BELEGD VERMOGEN ACTIVA ZIJDE	945.339	2.481.178	-2.461.048	30.503	-46.406	949.566
DERIVATEN	-2.339	10.854	-4.222	-5.577	-2.639	-3.923
BELEGD VERMOGEN PASSIVA ZIJDE	-2.339	10.854	-4.222	-5.577	-2.639	-3.923
TOTAAL VOOR RISICO PENSIOENFONDS	943.000	2.492.032	-2.465.270	24.926	-49.045	945.643

In het jaarverslag 2006 waren de valutatermijntransacties opgenomen onder de 'overige vorderingen'.

De overige beleggingen bestaan uit beleggingen in hedge funds (21.557) en beleggingen in alternatieve beleggingsfondsen (24.201).

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten.

De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro's per 31 december 2007:

IN MILJOENEN EURO'S	AANKOOP TRANSACTIES	VERKOOP TRANSACTIES	UITERLIJKE EINDDATUM
EURO	424	88	JUNI 2008
US DOLLAR	76	277	JULI 2008
AUSTRALISCHE DOLLAR	21	19	MAART 2008
JAPANSE YEN	14	41	JUNI 2008
ZWEEDSE KROON	13	16	JUNI 2008
DEENSE KROON	12	24	MAART 2008
NOORSE KROON	10	8	JUNI 2008
BRITSE POND	9	69	JUNI 2008
ZWITSERSE FRANK	3	14	JUNI 2008
CANADESE DOLLAR	4	12	JUNI 2008
OVERIGE VALUTA	20	30	OKTOBER 2008
	606	598	

Indien de afrekening van deze transacties op 31 december 2007 zou hebben plaatsgevonden dan zou het af te rekenen bedrag

€ 4,9 miljoen lager uitvallen dan overeengekomen (ongerealiseerde resultaat van € 4,9 mln).

ACTIVA

[2] HERVERZEKERINGSDEEL TECHISCHE VOORZIENINGEN

DE HERVERZEKERINGEN HEBBEN BETREKKING OP NIET-WINSTDELENDE PENSIOENEN	1.387	1.542
--	-------	-------

[3] VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

LOPENDE INTEREST EN DIVIDEND

Hieronder is opgenomen de aan het boekjaar toe te rekenen
intrest en dividend van:

– OBLIGATIES	13.438	12.698
– LENINGEN EN SCHULDBEKENTENIS	151	172
– MARGIN FUTURES	-71	-48
– BANKEN	34	21

	13.552	12.843
--	--------	--------

OVERIGE VORDERINGEN

– BIJDRAGEN DEELNEMERS	187	254
– TERUGVORDERBARE DIVIDENDBELASTING	2.543	2.221
– BELEGGINGEN	68.775	71.930
– UITKERINGEN	5	–
– VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJEN	141	439
– OVERIGE	91	8

	71.742	74.852
--	--------	--------

TOTAAL VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	85.294	87.695
--	--------	--------

[4] LIQUIDE MIDDELEN

– BANKEN VERMOGENSBEHEERDERS	19.199	20.801
– ABN AMRO	167	161
– KAS BANK	4.871	2.203
– ING	1.379	896
– POSTBANK	–	103

	25.616	24.164
--	--------	--------

TOTAAL ACTIVA

	1.061.863	1.058.740
--	-----------	-----------

2007

2006

PASSIVA**RESERVES****[5] STICHTINGSKAPITAAL**

HET STICHTINGSKAPITAAL BEDRAAGT € 45,38.

[6] ALGEMENE RESERVE

STAND PER 1 JANUARI	41.812	41.828
OMREKENING STERFTE	900	-
OMREKENING RENTE	-1.805	-

STAND NA STELSELWIJZIGING	40.907	41.828
AF: BESTEMMING SALDO	-2.402	-16

STAND PER 31 DECEMBER	38.505	41.812
------------------------------	---------------	---------------

[7] RESERVE KOERSVERSCHILLEN

STAND PER 1 JANUARI	96.281	90.458
OMREKENING STERFTE	-900	-
OMREKENING RENTE	-1.272	-

STAND NA STELSELWIJZIGING	94.109	90.458
BIJ: BESTEMMING SALDO	41.968	5.823

STAND PER 31 DECEMBER	136.077	96.281
------------------------------	----------------	---------------

TOTAAL RESERVES	174.582	138.093
------------------------	----------------	----------------

Het minimaal vereiste eigen vermogen bedraagt 105%.

Het vereiste eigen vermogen bedraagt 117,4%.

De dekkingsgraad is 121,3%. Deze is vastgesteld als het Totaal Vermogen (Reserves plus Voorzieningen voor risico pensioenfonds) gedeeld door de Voorzieningen voor risico pensioenfonds. De berekening is als volgt:

$(€ 770.107 + € 50.105 + € 174.582) / (€ 770.107 + € 50.105) \times 100\% = 121,3\%$

[8] VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

STAND PER 1 JANUARI	836.235	834.896
OMREKENING STERFTE	17.996	-
OMREKENING RENTE	-36.084	-

STAND NA STELSELWIJZIGING	818.147	834.896
AF/BIJ: ONTTREKKING/TOEVOEGING TEN GUNSTE/LASTE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	-48.040	1.339

STAND PER 31 DECEMBER	770.107	836.235
------------------------------	----------------	----------------

2007

2006

ONTWIKKELING VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

STAND PER 1 JANUARI	836.235	834.896
OMREKENING STERFTE	17.996	–
OMREKENING RENTE	-36.084	–
PREMIES	15.876	17.645
KOSTEN	-140	-126
OVERDRACHT IN/INKOOP	507	552
OVERDRACHT UIT/AFKOOP	-263	-400
UITKERINGEN EIGEN REKENING	-27.960	-25.287
INTREST TOEVOEGING	33.079	31.693
STERFTE	2.470	2.436
MUTATIES	181	-1.925
MUTATIE VOORZIENING HERVERZEKERING	155	128
OMREKENING GRONDSLAGEN	–	–
OMREKENING REKENRENTE	-71.945	-35.411
INDEXATIE 01-01-2006	–	12.034
	770.107	836.235

[9] HERVERZEKERINGSDEEL TECHNISCHE VOORZIENINGEN

STAND PER 1 JANUARI	1.542	1.670
AF: ONTTREKKING TEN GUNSTE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	-155	-128

STAND PER 31 DECEMBER	1.387	1.542
------------------------------	--------------	--------------

DE TOTALE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

PER 31 DECEMBER IS ALS VOLGT OPGEBOUWD:

– DEELNEMERS	349.428	409.073
– GEWEZEN DEELNEMERS	113.012	134.202
– PENSIOENGERECHTIGDEN	309.054	294.502

TOTALE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN	771.494	837.777
--	----------------	----------------

[10] OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN**VOORZIENING TOEKOMSTIGE AANPASSING STERFTETAFELS**

STAND PER 1 JANUARI	17.996	1.673
OMREKENING STERFTE	-17.996	–
OMREKENING RENTE	–	–

STAND NA STELSELWIJZIGING	–	1.673
---------------------------	---	-------

BIJ: TOEVOEGING TEN LASTE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	–	16.323
--	---	--------

STAND PER 31 DECEMBER	–	17.996
-----------------------	---	--------

VOORZIENING TOEKOMSTIGE STERFTETREND

STAND PER 1 JANUARI	–	–
OMREKENING STERFTE	–	–
OMREKENING RENTE	39.161	–

STAND NA STELSELWIJZIGING	39.161	–
---------------------------	--------	---

AF: ONTTREKKING TEN GUNSTE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	-3.454	–
---	--------	---

STAND PER 31 DECEMBER	35.707	–
-----------------------	--------	---

	2007	2006
VOORZIENING ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO		
STAND PER 1 JANUARI	6.104	6.359
AF: ONTTREKKING TEN GUNSTE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	-277	-255
STAND PER 31 DECEMBER	5.827	6.104
VOORZIENING WEZENPENSIOEN		
STAND PER 1 JANUARI	962	1.030
AF: ONTTREKKING TEN GUNSTE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	-27	-68
STAND PER 31 DECEMBER	935	962
VOORZIENING AANPASSING PENSIOEN		
STAND PER 1 JANUARI	-	12.034
BIJ/AF:TOEVOEGING/ONTTREKKING TEN GUNSTE/LASTE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	7.636	-12.034
STAND PER 31 DECEMBER	7.636	-
TOTAAL OVERIG TECHNISCHE VOORZIENINGEN	50.105	25.062
[11] KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
KORTLOPENDE SCHULDEN		
- BELEGGINGEN: SCHULDEN UIT HOOFDE VAN DERIVATEN	3.923	2.339
- BELEGGINGEN: AF TE REKENEN AANKOOPTRANSACTIES	60.137	53.772
- BEHEERLOONNOTA'S	839	681
- TE BETALEN / VOORUITONTVANGEN WAARDEOVERDRACHTEN	-	78
- VOORUITONTVANGEN FVP BIJDRAGEN	-	-
- BESTUURVERGOEDINGEN	12	32
- ADMINISTRATEUR	6	150
- ACCOUNTANT	-	20
- ACTUARIS	18	3
- BELEGGINGSADVIES	15	24
- UITKERINGEN	-	6
- LOONHEFFING	639	628
- SOCIALE LASTEN	70	64
- OVERIGE	23	11
TOTAAL KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	65.682	57.808
TOTAAL PASSIVA	1.061.863	1.058.740

[TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN]

(in duizenden euro's)

2007

2006

BEZOLDIGING BESTUURSLEDEN

DE BESTUURSLEDEN VAN STICHTING PENSIOENFONDS OPENBARE APOTHEKERS HEBBEN GEEN BEZOLDIGING ONTVANGEN. WEL WORDT AAN GEPENSIONEERDE BESTUURS- EN COMMISSIELEDEN EEN ONKOSTENVERGOEDING VERSTREKT.

PERSONEEL

GEDURENDE HET BOEKJAAR 2007 HAD STICHTING PENSIOENFONDS OPENBARE APOTHEKERS GEEN PERSONEEL IN DIENST.

TOELICHTING BATEN EN LASTEN

BELEGGINGSOPBRENGSTEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

[12] DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN

- VASTGOEDBELEGGINGEN	3.232	2.743
- AANDELEN	4.247	4.247
- VASTRENTENDE WAARDEN	24.009	51.111
- DERIVATEN	-79	686
- DEPOSITO'S	136	139
- BANKEN	906	888
- WAARDE-OVERDRACHTEN	12	-1
- VERZEKERINGSMATSCHAPPIJEN	2	-18
- OVERIG	5	-1
	32.470	59.794

[13] INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN

GEREALISEERDE KOERSVERSCHILLEN:

- VASTGOEDBELEGGINGEN	-	-
- AANDELEN	28.661	31.840
- VASTRENTENDE WAARDEN	-16.507	-29.981
- DERIVATEN	12.304	2.384
- OVERIGE BELEGGINGEN	468	-
- VALUTAVERSCHILLEN	24	10

NIET-GEREALISEERDE KOERSVERSCHILLEN:

- VASTGOEDBELEGGINGEN	5.373	4.884
- AANDELEN	-29.633	-9.641
- VASTRENTENDE WAARDEN	-25.326	-36.525
- DERIVATEN	2.279	-1.383
- OVERIGE BELEGGINGEN	-1.738	-
- VALUTAVERSCHILLEN	-1.164	-101
	-25.259	-38.513

2007

2006

[14] KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER

BEHEERLOON	-2.489	-2.649
BEWAARLOON	-676	-613
	-3.165	-3.262

TOTAAL BELEGGINGSOPBRENGSTEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

4.046

18.019

[15] BIJDRAGEN VAN DEELNEMERS

BIJDRAGEN VAN APOTHEKERS	19.663	19.351
RESTITUTIE BIJ OVERLIJDEN	-	-11
PREMIE ANW	127	125
INKOOPSOMMEN	83	82
SVB-FVP BIJDRAGEN	21	17
	19.894	19.564

DE KOSTENDEKKENDE PREMIE OVER 2007 BEDRAAGT € 19.683.

DE FEITELIJKE PREMIE BEDRAAGT € 19.894.

[16] SALDO VAN OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	465	508
OVERGEDRAGEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	-254	-368
	211	140

[17] PENSIOENUITKERINGEN

OUDERDOMSPENSIOEN	-22.534	-20.371
VERGOEDING OP EN NP UITKERINGEN NATIONALE NEDERLANDEN	216	466
PARTNERPENSIOEN	-5.274	-5.092
WEZENPENSIOEN	-114	-126
	-27.706	-25.123

[18] MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN RISICO FONDS

PREMIES	-15.876	-17.645
KOSTEN	140	126
OVERDRACHT IN/INKOOP	-507	-552
OVERDRACHT UIT/AFKOOP	263	400
UITKERINGEN EIGEN REKENING	27.960	25.287
INTREST TOEVOEGING	-33.079	-31.693
STERFTE	-2.470	-2.436
MUTATIES	-181	1.925
MUTATIE VOORZIENING HERVERZEKERING	-155	-128
OMREKENING GRONDSLAGEN	-	-
OMREKENING REKENRENTE	71.945	35.411
INDEXATIE 01-01-2006	-	-12.034
	48.040	-1.339

2007

2006

[19] MUTATIE OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN

VOORZIENING TOEKOMSTIGE AANPASSING STERFTETAFELS

– DOTATIE BOEKJAAR – -16.323

VOORZIENING TOEKOMSTIGE STERFTETREND

– VRIJVAL BOEKJAAR 3.454 –

VOORZIENING ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO

– VRIJVAL BOEKJAAR 277 255

VOORZIENING WEZENPENSIOEN

– VRIJVAL BOEKJAAR 27 68

VOORZIENING AANPASSING PENSIOEN

– DOTATIE / VRIJVAL BOEKJAAR -7.636 12.034

-3.878 -3.966

HERVERZEKERING**[20] PREMIES**

OVERLIJDENSRSICO -39 -55

ANW-HIAAT -124 -331

-163 -386

[21] UITKERINGEN UIT HERVERZEKERING

– –

[22] WINSTDELING HERVERZEKERING

– –

TOTAAL HERVERZEKERING -163 -386

[23] PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN

ADMINISTRATIE -423 -660

ACTUARIS -112 -103

ACCOUNTANT -21 -35

DE NEDERLANDSCHE BANK -32 -30

CONTRIBUTIE UVB -35 -27

BESTUURSKOSTEN -36 -31

OVERIGE -219 -254

-878 -1.140

2007

2006

[24] OVERIGE BATEN EN LASTEN

STORTING LEVENSLIOPPLUSFONDS	-	-
AFBOEKING JAARLIJKSE KOSTENRAMINGEN	-	40
DIVERSEN	-	-2
	-	38
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	39.566	5.807

ANALYSE JAARRESULTAAT

DE ONTWIKKELING VAN HET FONDS IN HET BOEKJAAR VOLGT UIT
DE HIERNA GEGEVEN TECHNISCHE VERLIES- EN WINSTREKENING.

PREMIES EN KOOPSOMMEN	3.020	965
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	42.884	21.604
KOSTEN	-392	-674
INDEXERING	-7.636	-
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	806	859
STERFTE	-2.455	-2.611
MUTATIES/DIVERSEN	-115	1.987
AANPASSING STERFTETAfels	-	-16.323
WIJZIGINGEN VOORZIENING STERFTETREND	3.454	-
TOTAAL JAARRESULTAAT	39.566	5.807

FOCUS OP

Bestuurslid beroepspensioenvereniging

Naam:

Mevrouw J.M.H. Bezemer-Biermans

Functie:

Secretaris

Wat was de aanleiding om bestuurslid te worden van de beroepspensioenvereniging?

Ik ben benaderd door een bestuurslid van de S.P.O.A. Wij kennen elkaar via de apotheek, zij vroeg mij of ik interesse had. Het leek me interessant. Pensioen is tenslotte een belangrijk onderwerp.

In hoeverre was u al 'pensioen-deskundige'?

Ik had weinig kennis van pensioen, maar wist wel dat je tijdig moet beginnen met de opbouw. Als bestuurslid moet ik me verder verdiepen in de materie. En zodoende steek ik er zelf ook wat van op.

LINEFOCUS

DEEL III

Waarom secretaris?

De prioriteit lag bij het vinden van enthousiaste, gemotiveerde mensen die samen het eerste bestuur wilden vormen. Nadat er drie personen waren geselecteerd zijn onder hen de functies verdeeld. De heer Vreugdenhil heeft veel kennis van pensioenen, hij is dan ook voorzitter geworden. Ik heb van

aanvang af het uitwerken van de notulen op mij genomen. Overigens ligt de rolverdeling niet zo strikt, we zijn een klein en flexibel bestuur.

Hoe kijkt u tot dusver tegen het werk aan?

Omdat pensioen voor mij onbekend terrein is, ben ik relatief veel tijd kwijt

met het eigen maken van de materie. Het werkelijke bestuurswerk valt mee; we vergaderen een paar keer per jaar een dagdeel. De precieze vorm waarin we als beroepspensioenvereniging en pensioenfonds met elkaar omgaan moet zich nog uitkristalliseren. Dat is logisch, want we bevinden ons nog in een opstartfase.

[OVERIGE GEGEVENS]

Gebeurtenissen na balansdatum

SPOA heeft in 2005 een (minderheids-)participatie genomen in LevensloopPlus, een instelling die een levensloopregeling uitvoerde voor de deelnemers van de bij LevensloopPlus aangesloten pensioenfondsen. SPOA heeft vervolgens haar deelnemers op de hoogte gebracht van het bestaan van deze levensloopfaciliteit. De Nederlandsche Bank is van mening dat SPOA hiermee in strijd heeft gehandeld met de zogenaamde marktorderingsbepalingen van de Wet verplichtstelling beroepspensioenfondsen (Wet Bpr, later Wvb). In haar hoedanigheid van toezichthouder heeft DNB daarom op 19 juli 2006 aan SPOA een bestuurlijke boete opgelegd van € 435.625 vanwege overtreding van artikel 24 lid 1 van de Wet Verplichtstelling beroepspensioenfondsen. Volgens DNB zou SPOA op een niet toegelaten manier in het economische verkeer gebruik hebben gemaakt van haar naam en/of het merk (logo), en heeft zij haar deelnemers meer dan algemene informatie gegeven over een levensloopregeling die niet door SPOA zelf wordt uitgevoerd. SPOA heeft destijds bezwaar gemaakt tegen de haar opgelegde boete en is tot het moment van opmaak van de jaarrekening 2007 verwickeld in een gerechtelijke procedure tegen DNB. Het boetebedrag is echter foutief opgelegd en door DNB teruggebracht tot nihil. SPOA is tegen de geconstateerde overtreding in beroep gegaan bij de bestuursrechter te Rotterdam. Deze heeft geoordeeld, dat SPOA, gezien de houding en het optreden van DNB niet ontvankelijk is. SPOA zag dan ook geen reden een nader beroep in te stellen bij het hoogste college in deze, te weten Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. Tot niet geringe verbazing van het bestuur is DNB in beroep gegaan.

verzorgd. Mercer Investment Consulting treedt op als beleggingsadviseur. De controle van de jaarrekening wordt uitgevoerd door Ernst & Young Accountants N.V. te Maastricht. De verantwoordelijkheid voor de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen berust bij Mercer Human Resource Consulting te Amstelveen, actuaaris van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers.

Resultaatbestemming

RESULTAATVERDELING

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2007 als volgt te verdelen:

	2007
RESERVE ALGEMENE RISICO'S	-2.402
BELEGGINGSRESERVE	41.968
	39.566

Uitvoering

De bevoegdheden van het bestuur zijn vastgesteld in de statuten en in het reglement van de Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers. De administratie van de Stichting is opgedragen aan AZL N.V. te Heerlen. Het vermogensbeheer wordt door vermogensbeheerders

[ACTUARIËLE VERKLARING]

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers te 's Gravenhage is aan Mercer Certificering B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2007.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Als onderdeel daarvan:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen zal kunnen nakomen.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuariële Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De bevindingen van de accountant ten aanzien van de door het fonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt heb aanvaard.

Met inachtneming van het navolgende ben ik van oordeel dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers is naar mijn mening voldoende, mede gelet op de mogelijkheden tot toeslagverlening. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

's Hertogenbosch, 22 mei 2008

A.M.J.H. van der Heijden AAG
verbonden aan Mercer Certificering B.V.

[ACCOUNTANTSVERKLARING]

*Aan het bestuur van Stichting
Pensioenfonds Openbare Apothekers*

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2007 van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers te 's-Gravenhage bestaande uit de balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten over 2007 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van het pensioenfonds. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grond-

slagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van het pensioenfonds heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers per 31 december 2007 en van het resultaat over 2007 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Maastricht, 22 mei 2008

*Ernst & Young Accountants
namens deze*

w.g. drs. R.E.J. Pluymakers RA

[VERKLARING VERANTWOORDINGSORGAAN]

Het Verantwoordingsorgaan heeft kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2007 van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers. Daarnaast is in het overleg tussen Verantwoordingsorgaan en Bestuur een mondelinge toelichting gegeven op onder meer:

- De stelselwijziging in verband met de overgang van bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen op APP grondslagen naar FTK grondslagen.
- De schattingswijziging met betrekking tot de overgang naar nieuwe generatietafels, de zogeheten sterftetrend.
- De ontwikkeling van de beleggingen gedurende 2007, mede in het licht van de marktsituatie, met name met betrekking tot de vastrentende sector.

Het Verantwoordingsorgaan heeft het Bestuur enkele vragen gesteld, onder meer met betrekking tot:

- De laatst verrichte ALM studie (2006).
- De ontwikkeling van de dekkingsgraad, zoals deze is geschied in de achterliggende jaren na september 2004.
- Enkele posten van de jaarrekening.

Het Bestuur heeft de vragen beantwoord naar volle tevredenheid van het Verantwoordingsorgaan.

Het Verantwoordingsorgaan zal in de loop van 2008 nog van gedachte wisselen met enkele adviseurs van het bestuur SPOA teneinde kennis te nemen van aanvullende achtergrond informatie.

Op grond van de overhandigde stukken, de aanvullende mondelinge toelichtingen en de adequate beantwoording van vragen is het Verantwoordingsorgaan van mening dat het fonds haar zaken op orde heeft.

Voorts constateert het Verantwoordingsorgaan dat de externe accountant heeft geoordeeld dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het fonds per 31 december 2007 en van het resultaat over 2007 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, en dat er geen bevindingen zijn gerapporteerd door de accountant die reden geven tot zorg.

Verder wordt vastgesteld dat de certificerend actuaaris heeft gerapporteerd dat door het fonds is voldaan aan de daartoe strekkende artikelen uit de Wet verplichtstelling beroeps-pensioenfonds. Daarbij is mede in acht genomen dat de technische voorzieningen toereikend zijn, het eigen vermogen van het pensioenfonds op de balansdatum hoger is dan het wettelijk minimaal vereist vermogen en de totale vermogenspositie van het fonds adequaat is.

Gelet op het bovenstaande is voor het beheer van de stichting gedurende het boekjaar 2007 decharge verleend.

Het Verantwoordingsorgaan

Amersfoort, 13 juni 2008
namens deze

w.g. Ph.J. Vreugdenhil

[BIJLAGEN]

Beleggingsoverzicht

	€	2007 %	NORM	€	2006 %	NORM
OVERZICHT BELEGD VERMOGEN						
ZAKELIJKE WAARDEN						
VASTGOEDBELEGGINGEN	67.411	6,8%	5,0%	47.023	4,8%	5,0%
AANDELEN	310.676	31,5%	30,0%	336.715	34,4%	30,0%
TOTAAL ZAKELIJKE WAARDEN	378.087	38,4%	35,0%	383.738	39,2%	35,0%
VASTRENTENDE WAARDEN						
VASTRENTENDE WAARDEN	520.809	52,9%		557.802	56,9%	
LOPENDE INTREST	13.518	1,4%		12.822	1,3%	
TOTAAL VASTRENTENDE WAARDEN	534.327	54,3%	65,0%	570.624	58,2%	65,0%
DERIVATEN	989	0,1%	0,0%	1.460	0,1%	0,0%
OVERIGE BELEGGINGEN	45.758	4,6%	0,0%	–	0,0%	0,0%
LIQUIDE MIDDELEN						
BANKEN/DEPOSITO'S	25.616	2,6%		24.164	2,5%	
LOPENDE BANKINTEREST	34	0,0%		21	0,0%	
TOTAAL LIQUIDE MIDDELEN	25.650	2,6%	0,0%	24.185	2,5%	0,0%
TOTAAL	984.811	100,0%	100,0%	980.007	100,0%	100,0%

**STICHTING PENSIOENFONDS
OPENBARE APOTHEKERS [S.P.O.A.]**

P A R T N E R I N P E N S I O E N E N